

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování základních škol v obci Hrádek ve Slezsku

Financial Management of Primary Schools in the Municipality Hrádek ve Slezsku

Student:

Bc. Ingrid Kamenská

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Anna Juřicová, Ph. D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Ingrid Kamenská**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Financování základních škol v obci Hrádek ve Slezsku**
Financial Management of Primary Schools in the Municipality Hrádek
ve Slezsku

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vzdělávací systém a zásady financování základního školství v České republice
 3. Analýza financování české a polské základní školy v obci Hrádek ve Slezsku
 4. Návrhy a doporučení k zefektivnění financování školství v obci
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, s. r. o., 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Anna Juřicová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 22. dubna 2016

Bc. Ingrid Kamenská

Obsah

1. Úvod	5
2. Vzdělávací systém a zásady financování základního školství v České republice.....	7
2.1 Právo na vzdělání	7
2.2 Pojmy vzdělávání a vzdělání.....	7
2.3 Legislativní normy platné v oblasti vzdělávání.....	8
2.4 Strategie v oblasti vzdělávání.....	9
2.5 Vzdělávací soustava České republiky	11
2.5.1 Struktura škol a jejich hlavní znaky	14
2.5.2 Struktura a hlavní znaky školských zařízení	14
2.5.3 Základní právní formy škol a školských zařízení.....	15
2.5.4 Hospodaření příspěvkové organizace územního samosprávného celku	18
2.6 Základní školství	21
2.6.1 Charakteristika základního školství	21
2.6.2 Financování základního školství	23
2.6.3 Normativní financování krajského a obecního školství	26
2.7 Předškolní vzdělávání a její financování.....	29
2.8 Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji.....	31
3. Analýza financování české a polské základní školy v obci Hrádek ve Slezsku.....	34
3.1 Analýza financování české základní a mateřské školy	34
3.1.1 Základní údaje o škole.....	34
3.1.2 Analýza celkových výnosů.....	38
3.1.3 Analýza celkových nákladů	45
3.2 Analýza financování polské základní a mateřské školy	49
3.2.1 Základní údaje o škole.....	49
3.2.2 Analýza celkových výnosů.....	53

3.2.3 Analýza celkových nákladů	59
3.2.4 Doplnková činnost školy	63
3.3 Zhodnocení výsledků analýzy	64
3.3.1 Výsledek hospodaření	64
3.3.2 Zhodnocení výsledků analýzy	66
4. Návrhy a doporučení k zefektivnění financování školství v obci	72
5. Závěr.....	74
Seznam použité literatury	77
Seznam zkratek	79

1. Úvod

Vzdělávání v České republice je založeno na určitých zásadách, mezi něž patří např. rovný přístup každého občana ke vzdělávání bez jakékoliv diskriminace, zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce, vzájemné úcty, respektu, názorové snášenlivosti, solidarity a důstojnosti všech účastníků řízení. Také je zde zakotvena zásada bezplatnosti základního a středního vzdělávání ve veřejných školách zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí. Obecným cílem vzdělávání je pak zejména rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnost či získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání. Dále např. pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost či utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní kulturní, jazykové a náboženské identitě každého.¹

Listina základních práv a svobod ve článku 33 dále specifikuje práva občanů a povinnosti státu v oblasti vzdělávání, kdy každý občan má právo na vzdělání, školní docházka je povinná po dobu, po kterou stanoví zákon, občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách a podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách. Vzdělávání je tedy jedním ze základních lidských práv poskytovaných všem bez rozdílu.²

Cílem této diplomové práce je provést srovnání hospodaření dvou základních a mateřských škol v obci Hrádek ve Slezsku, kdy jedna poskytuje vzdělávání v českém vyučovacím jazyce a druhá v polském vyučovacím jazyce. Analyzovány budou jednotlivé výnosy a náklady za tříleté období 2013 až 2015 za účelem zjištění výsledku hospodaření.

V souladu s uvedeným cílem byly stanoveny následující hypotézy: „*Nakládají zvolené příspěvkové organizace za sledované období hospodárně?*“, kdy hospodárností se rozumí minimalizace nákladů na vstupy používané pro činnost školy se zřetelem na odpovídající

¹ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

² HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

kvalitu vzdělávání a „*S jakým hospodářským výsledkem dané příspěvkové organizace ve sledovaném období hospodaří?*“.

Diplomová práce se skládá kromě úvodu a závěru ze tří kapitol. V teoretické části je všeobecně popsán vzdělávací systém České republiky, dále je popsána problematika základního školství a jejího financování. Představeny jsou zde např. legislativní normy platné především v oblasti regionálního školství, aktuální či předchozí strategie v oblasti vzdělávání, vzdělávací soustavu České republiky, zřizovatelé škol a strukturu škol a školských zařízení a jejich právní formy, mezi něž patří příspěvkové organizace územních samosprávných celků.

V dalších dvou kapitolách, které jsou věnovány především praktické části z analytického hlediska, budou prvně analyzovány jednotlivé náklady a výnosy zvolených základních a mateřských škol zvlášť ve sledovaném období a poté proběhne porovnání celkových výnosů a nákladů hospodářským výsledkem jak z hlavní, tak také z doplňkové činnosti a porovnání jednotlivých průměrných finančních ukazatelů. Mezi tyto zvolené finanční ukazatele patří průměrné roční celkové finanční prostředky na jedno dítě/žáka základní a mateřské školy, průměrné roční náklady na jednoho zaměstnance pracujícího v příspěvkové organizaci získané formou dotací ze státního rozpočtu a průměrné roční náklady na jedno dítě/žáka získané také pouze prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu. Této části ještě předchází představení základních údajů o vybraných příspěvkových organizacích, počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků a počtu dětí/žáků přijatých v jednotlivých letech. Na základě zhodnocení výsledků hospodaření příspěvkových organizací jsou pak v poslední části diplomové práce navržena doporučení, která by vedla ke zlepšení finanční situace školy v budoucnosti.

Pro vypracování diplomové práce je použito odborné literatury, zákonů, webových zdrojů především Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a interních dokumentů příspěvkových organizací a informací z konzultací se zaměstnankyní ekonomického úseku organizace.

2. Vzdělávací systém a zásady financování základního školství v České republice

2.1 Právo na vzdělání

Práva občanů a povinnosti státu, ve vztahu ke vzdělání, jsou obsaženy ve čtvrté hlavě článku 33 Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Článek 33 říká:

1. Každý občan má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, po kterou to stanoví zákon.
2. Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.
3. Zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem. Na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu.
4. Zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.

Cíl Evropské unie a na ně navazující cíle České republiky v oblasti vzdělávání, vycházejí z Lisabonské strategie, která je zaměřená především na zvyšování konkurenceschopnosti EU v celosvětovém kontextu. Konkurenceschopnost je podmíněna kvalifikovanou, flexibilní a hlavně vzdělanou pracovní silou.³

2.2 Pojmy vzdělávání a vzdělání

K výše uvedenému je nezbytné specifikovat základní rozdíl mezi pojmy vzdělávání a vzdělání, jelikož ve školském zákoně se pracuje s oběma těmito pojmy, zatímco v LZPS pouze s jedním z nich. V pedagogice se vzděláváním rozumí proces a vzděláním výsledek, tj. úspěšné ukončení procesu vzdělávání. Tím se ovšem zákon odlišuje od přístupu k těmto pojmům, který byl zvolen v době tvorby příslušné části Listiny základních práv a svobod. Ve čl. 33 je uvedeno: „Každý má právo na vzdělání“. Tím by byl v duchu výše uvedeného pojetí myšlen pouze výsledek vzdělávání. Ten ovšem nelze z různých důvodů každému zaručit, a to

³ HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

např. z důvodů studijního neúspěchu, nedostatku předpokladů pro dané studium, ztráty zdravotní způsobilosti ke studiu v příslušném oboru vzdělání apod. Ve školském zákoně je tedy pojem vzdělání (uvedený v Listině), chápán a dále rozvíjen současně jako „vzdělávání“ ve smyslu procesu i „vzdělání“ ve smyslu výsledku tohoto procesu završeného obvykle dosažením stupně vzdělání.⁴

2.3 Legislativní normy platné v oblasti vzdělávání

Základ školské legislativy v oblasti regionálního školství tvoří čtyři tzv. školské zákony:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.

Pro úplnost je třeba doplnit, že vedle těchto právních předpisů zůstává v platnosti zákon č. 306/1999 Sb. o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. Oblast výkonu ochranné výchovy, ústavní výchovy a preventivně výchovné péče je pak samostatně upravena zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Výše je pouze uvedena právní úprava tzv. regionálního školství, kdy se jedná o oblast vzdělávání od předškolního, přes základní, střední, vyšší odborné, včetně vzdělávání zájmového, základního uměleckého a jazykového, až po poskytování školských služeb v jednotlivých školských zařízeních sloužících regionálnímu školství. Oblast vzdělávání je ovšem tvořena i dalšími segmenty, jež mají vesměs svoji vlastní právní úpravu (např. vysoké

⁴ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

školství – zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, popř. odborné a profesní vzdělávání v různých resortech - zdravotnictví, justice apod.⁵

2.4 Strategie v oblasti vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se v minulých letech snažilo realizovat různé formy podpůrných opatření pro naplňování svých oficiálních záměrů, především však školy a učitelé existující opatření často vnímali jako roztříštěná, málo efektivní a celkově nedostatečná.

V roce 2014 byly proto přijaty dvě klíčové strategie MŠMT, které mají za cíl kontinuální a systematický rozvoj vzdělávací soustavy. Jedná se o **Strategii vzdělávací politiky do roku 2020** a **Strategii digitálního vzdělávání do roku 2020**. Strategie vzdělávání 2020 je klíčovým dokumentem a zároveň podmínkou pro čerpání prostředků z Evropské unie. Strategie digitálního vzdělávání pak reaguje na vývoj digitálních a informačních technologií a jejich zapojení do výuky.⁶

Strategie vzdělávací politiky vychází z předpokladu, že pro další období je třeba stanovit omezené množství priorit, o jejichž dosažení by tvůrci vzdělávací politiky měli systematicky usilovat a jejich naplňování cíleně podporovat. Na základě důkladného zhodnocení současného stavu vzdělávací soustavy v České republice stanovuje Strategie tři průřezové priority:

- snižovat nerovnosti ve vzdělávání (např. zavedením povinného stupně mateřské školky),
- podporovat kvalitní výuku a učitele jako její klíčový předpoklad,
- odpovědně a efektivně řídit vzdělávací systém.⁷

⁵ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

⁶ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/36121/>

⁷ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Strategie vzdělávací politiky do roku 2020* [Online], [cit. 2016-02-10]. Dostupné z www: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>

Schválením Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 vládou definitivně pozbývá platnosti tzv. předchůdce výše uvedené strategie, Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, neboli tzv. **Bílá kniha**, která vznikla na základě usnesení vlády České republiky č. 277 ze dne 7. dubna 1999, která v něm schválila hlavní cíle vzdělávací politiky. Přijaté cíle se staly východiskem „Koncepce vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice“ zveřejněné MŠMT dne 13. května 1999. Ministerstvo se touto koncepcí přihlásilo k zásadě, že rozvoj školství a všech dalších vzdělávacích institucí a aktivit se má v budoucnosti vyvozovat z obecně přijatého rámce vzdělávací politiky a jasně vymezených záměrů, které mají být veřejně vyhlášeny v podobě závazného vládního dokumentu, tzv. Bílé knihy. Česká Bílá kniha byla pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které byly směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu. Bílou knihu a zákon bylo možno chápat jako vzájemně se doplňující nástroje proměny českého školství.

Školský zákon zavádí systém více úrovní vzdělávacích programů, který na jedné straně umožňuje, aby se o konkrétní podobě vzdělávání rozhodovalo tam, kde se reálně uskutečňuje a na straně druhé se vymezuje nezbytné jádro, které vyjadřuje konsensuální názor společnosti a zaručuje vzájemné dorozumění.

Nejvyšší úrovní tohoto systému je státní program vzdělávání (neboli **národní program vzdělávání**), za jehož zpracování odpovídá MŠMT, ale podílí se na něm také ostatní účastníci vzdělávání. Vyjadřuje hlavní zásady kurikulární politiky státu a obecně závazné požadavky, do nichž se promítají všechny cíle vzdělávání a výchovy. Také další úroveň kurikulárních dokumentů je zpracovávána centrálně. Jsou jí **rámcové vzdělávací programy**, které specifikují obecně závazné požadavky pro jednotlivé stupně a obory vzdělání, vymezují rámec pro návrh učebních plánů a formulují pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Na základě Rámcového vzdělávacího programu pak musí každá škola vypracovat **Školní vzdělávací program**, který bude odpovídat specifikům jednotlivých škol. Budou je zpracovávat jednotlivé školy pro své konkrétní podmínky i pro záměry a plány, které si před sebou budou stavět.⁸

⁸ HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

2.5 Vzdělávací soustava České republiky

Vzdělávací soustava České republiky je dvoustupňová a člení se podle úrovně a charakteru poskytovaného vzdělání a služeb souvisejících se školstvím na:

- školy, které uskutečňují vzdělávání podle rámcových vzdělávacích programů, poskytují společensky uznaný stupeň vzdělání,
- školská zařízení, doplňují nebo podporují vzdělání ve školách, neposkytují stupeň vzdělání.

Zřizovateli škol mohou být různé subjekty – ministerstvo, kraj, obec, církev a náboženské společnosti nebo soukromé subjekty. V případě, že zřizovatelem je obec, kraj nebo ministerstvo, působí školy jako příspěvkové organizace nebo školská právnická osoba, mají právní subjektivitu, ale hospodaří s majetkem zřizovatele.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravuje legislativní normy pro výkonné i operativní činnosti, odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy uvnitř státu a směrem k zahraničí, určuje centrální vzdělávací politiku a celkovou strategii, určuje obsah vzdělávání a vydává rámcové vzdělávací programy pro každou vzdělávací úroveň (až po úroveň sekundární). Ministerstvo je zřizovatelem jen několika desítek školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Vede rejstřík všech zřizovatelů škol a školských zařízení, zápisem do něj vznikne škole právo poskytovat vzdělání a nárok na finanční prostředky z příslušných veřejných rozpočtů. Rejstříky mateřských škol a školských zařízení s místní působností vedou kraje.

V případě **církví a soukromých subjektů** vznikají školy a školská zařízení na základě školského zákona jako školské právnické osoby nebo jako obchodní společnosti na základě obchodního zákoníku. Vždy však musí být zařazeny do sítě škol a musí mít ve svých zřizovacích listinách jako hlavní činnost nebo provozování školských služeb.

Krajské úřady ve své samostatné působnosti jsou zřizovateli vyšších odborných škol, středních škol a škol a školských zařízení pro žáky s postižením, základních speciálních škol, škol s vyučovacím jazykem národnostní menšiny, jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky, základních uměleckých škol a školských zařízení sloužících uvedeným školám.⁹

⁹ HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

Obec nebo svazky obcí zřizují a po ekonomické stránce spravují mateřské a základní školy, s výraznou finanční podporou státu zajišťují stravování a zabezpečují péči o žáky mimo vyučovací dobu. Zároveň jsou odpovědné za zajištění podmínek pro povinnou školní docházku a pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Vedou také personální agendu ředitelů škol, předškolních a školských zařízení, která zřizují, včetně sledování platových postupů a vystavování platových výměrů.

Zřizovatel školy je povinen ze zákona zřídit **školskou radu**, která je složena ze zástupců pedagogů, rodičů a občanské veřejnosti a má za úkol podílet se na správě školy.

Existence církevních škol a školských zařízení je definována v zákoně č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech a ve školském zákoně. Církev a náboženské společenství jsou zřizovatelé škol na všech úrovních vzdělávání, vyjma vysokého. Obecně se církevní školství řídí běžnou legislativou. Mezi církevními školami převažuje právní forma školské právnické osoby, definované školským zákonem. Hlavní činností školské právnické osoby je poskytování vzdělávání a školských služeb podle vzdělávacích programů. Náplň je jednoznačně vymezena zákonem, čímž se liší např. od příspěvkových organizací, kde vymezení činnosti závisí především na zřizovateli. Metodické vedení církevních škol je v kompetenci církve, jako zřizovatele.

Činnost soukromých škol je upravena školským zákonem. Podle právní normy školy také jinými zákony, např. obchodním zákoníkem. Zřizovatelem těchto škol mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Soukromé školství úzce spolupracuje s veřejným sektorem, většina neinvestičních zdrojů pochází ze státního rozpočtu. Současně však soukromé školy mají celou řadu neinvestičních výdajů, tedy výdajů jdoucích na vzdělávání jako veřejnou službu, hradí ze svých vlastních zdrojů. V konečném důsledku tak soukromé školy část soukromých peněz vydávají na veřejnou službu.¹⁰

Z hlediska vlastnictví je nejvíce škol a školských zařízení obecních. Obce zajišťují celou oblast povinného vzdělávání, z tohoto důvodu je síť mateřských (47,7 %) a základních škol nejhustší (37,8 %). Druhou největší skupinu škol a školských zařízení tvoří instituce zřizované krajem, jedná se o střední (12,1 %) a vyšší odborné školy (1,6 %), zajišťující následné vzdělávání po absolvování povinného vzdělávání. Školy a školská zařízení zřizována

¹⁰ HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

jinými subjekty a vysoké školy zaujímají v celkovém počtu vzdělávacích institucí společně pouze necelých 0,8 %.

I přesto, že mateřské školy mají u nás z hlediska vlastnictví největší zastoupení, **z hlediska počtu dětí, žáků a studentů** jsou u nás nejpočetnější základní školy (42 % žáků). Druhé největší zastoupení mají střední školy (21,4 %), poté mateřské školy (18,1 %) a veřejné a soukromé vysoké školy (17,1 %). Nejmenší zastoupení z hlediska počtu dětí, žáků a studentů mají vyšší odborné školy (1,3 %) a konzervatoře (0,2 %).¹¹

Vyučovacím jazykem na školách všech stupňů je čeština. Příslušníkům národnostních menšin se, v rozsahu přiměřeném zájmům jejich národnostního rozvoje, zabezpečuje právo na vzdělání v jejich mateřském jazyce. Školy pro národnostní menšiny mohou existovat pouze do úrovně středních škol.¹²

Většina škol a školských zařízení patří mezi neziskové organizace, jejichž hlavním cílem není tvorba zisku, ale poskytování služeb. Právní formou je většinou příspěvková organizace, tj. veřejný sektor. Podíl rezortu školství na čerpání HDP za rok 2014 byl 4,2 % a počet pracovníků v rezortu školství představuje asi 6 % z celkového počtu osob zaměstnaných v národním hospodářství.¹³

Tab. 2.1 Veřejné výdaje na školství v běžných cenách v letech 2007 až 2014 (v mld. Kč)

HDP a výdaje / Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
HDP v běžných cenách	3 831,8	4 015,3	3 921,8	3 953,7	4 022,4	4 047,7	4 086,3	4 266,1
Výdaje na školství celkem	153,0	151,0	163,9	163,0	173,7	171,4	172,8	178,7
Výdaje na školství v % HDP	4,0%	3,8%	4,2%	4,1%	4,3%	4,2%	4,2%	4,2%
Výdaje státního rozpočtu	1 092,3	1 083,9	1 167,0	1 156,8	1 155,5	1 152,4	1 173,1	1 211,6

Zdroj: MŠMT. Vývojová ročenka školství 2004/05-2014/15. *Vývoj českého školství jako celku* [online]. 2016. vlastní zpracování. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyvojova-rocenka-skolstvi-2004-05-2014-15>

¹¹ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/36121/>

¹² HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

¹³ REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, s. r. o., 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

2.5.1 Struktura škol a jejich hlavní znaky

Školy uskutečňují vzdělávání podle rámcových vzdělávacích programů a poskytují společensky uznávaný stupeň vzdělávání. Člení se na:

- **Základní školy** - do jednoho organizačního celku spojuje primární a nižší sekundární úroveň vzdělávání, pětiletý první a čtyřletý druhý stupeň. Délka povinné školní docházky je 9 let.
- **Střední školy** – poskytují tzv. postobligatorní, vyšší sekundární vzdělávání – středoškolský stupeň vzdělání, navazující na povinnou školní docházku. Střední školy se člení na gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště, učiliště a integrované školy.
- **Speciální školy** - jsou určeny pro děti a mládež se zdravotním (tělesným, smyslovým, mentálním) nebo sociálním postižením, pokud je nelze zařadit do běžných škol.
- **Vyšší odborné školy** - poskytují absolventům středních škol, kteří ukončili vzdělání maturitní zkouškou, vyšší odborné vzdělání ukončené absolutoriem.
- **Konzervatoře** - žáci konzervatoří získávají vyšší odborné vzdělání zaměřené na odbornou uměleckou přípravu.
- **Vysoké školy** - vyučují akreditované studijní programy a programy celoživotního vzdělávání. Každý studijní program podléhá akreditaci, kterou uděluje ministerstvo. Vysoké školy poskytují vzdělání ve třech druzích vzdělávacích programů, označovaných podle druhu udělovaného titulu: bakalářský, magisterský a doktorský.

2.5.2 Struktura a hlavní znaky školských zařízení

Školská zařízení doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách, neposkytují však stupeň vzdělání. Mezi školská zařízení patří:

- **Mateřské školy** – zajišťují první etapu vstupu dítěte do vzdělávacího procesu a zabezpečují předškolní výchovu ve spolupráci s rodinou. Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let.
- **Základní umělecké školy** - poskytují zájmové vzdělávání.¹⁴

¹⁴ HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

- **Jazykové školy** - poskytují jazykové vzdělání a výuku v různých světových jazycích.
- **Školská zařízení** - jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy. Je možno je dělit na:
 - **Školská výchovná zařízení** - zařízení pro zájmové studium a další vzdělávání, školská zotavovací zařízení (např. školy v přírodě), školská výchovná zařízení pro výchovu mimo vyučování (např. školní družina, knihovna), školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy (např. dětské domovy, diagnostické ústavy)
 - **Školská účelová zařízení** - pomáhají předškolním zařízením, školám a školským výchovným zařízením plnit výchovné a vzdělávací úkoly. Patří zde např. služby výchovného poradce, školní jídelny a školní hospodářství.¹⁵

2.5.3 Základní právní formy škol a školských zařízení

Školský zákon v úpravě platné do konce roku 2004 připouštěl jedinou právní formu a tou byly příspěvkové organizace. Od tohoto data se možnosti rozšiřují. Zřizovatelé uvedení v § 8 školského zákona (kraje, obce a některé dobrovolné svazky obcí, vyjmenovaná ministerstva, registrované církve a náboženské společnosti a další) zřizují školy a školská zařízení a pro zřizování jsou k dispozici následující základní právní formy:

- školské právnické osoby,
- příspěvkové organizace,
- právnické osoby podle zvláštních právních předpisů.¹⁶

• Školská právnická osoba

Právnické osoby, které vykonávaly činnosti škol, předškolních zařízení a školských zařízení, mohou měnit svoji právní formu na školskou právnickou osobu, přičemž původní zařízení nezaniká, nové zařízení není považováno za právního nástupce, jen se mění vnitřní právní poměry. V § 124 a násl. se nacházejí potřebné informace o školské právnické osobě. U školské právnické osoby může být zřizovatel jak veřejný (ministerstva, kraje, obce), tak také soukromý. Školská právnická osoba se zřizuje zřizovací listinou a vzniká dnem zápisu do

¹⁵ HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).

¹⁶ MERLIČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ R. *Neziskové organizace*. 12. aktualiz. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

rejstříku školských právnických osob, který je součástí školského rejstříku vedeného MŠMT a zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku. Školská právnická osoba je právnickou osobou, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 a školských služeb školského zákona. Orgánem školské právnické osoby zřízené ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí je ředitel, orgány školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou jsou ředitel a rada. Školská právnická osoba má několik zdrojů financování:

- finanční prostředky ze státního rozpočtu,
- finanční prostředky z rozpočtu územních samosprávných celků,
- příjmy z hlavní a doplňkové činnosti,
- finanční prostředky přijaté od zřizovatele,
- úplata za vzdělávání a školské služby,
- příjmy z majetku ve vlastnictví školské právnické osoby,
- dary a dědictví.¹⁷

Zákon striktně diktuje podmínky nakládání s prostředky a majetkem školské právnické osoby především pro účely hlavní činnosti, která je rozpočtována, a je-li z hlavní činnosti dosahováno příjmů, jejich další využití může být směřováno zase jen do hlavní činnosti. Vedle hlavní činnosti lze vykonávat také doplňkovou činnost, která navazuje na činnost hlavní nebo slouží k účelovému využití odbornosti zaměstnanců a majetku. Doplňková činnost nesmí omezovat hlavní činnost, může být financována jen z vlastních příjmů. Krátkodobě mohou být použity rozpočtované prostředky i na doplňkovou činnost.

Školská právnická osoba může vytvářet peněžní fondy: rezervní fond a investiční fond, školská právnická osoba zřízena ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí vytváří také fond kulturních a sociálních potřeb. Rezervní fond slouží přednostně k úhradě ztráty z hlavní činnosti z minulých let a dále k podpoře a zkvalitnění hlavní činnosti. Investiční fond je tvořen účetními odpisy a slouží především k financování investičních potřeb. Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do roku následujícího. Fond kulturních a sociálních potřeb je v průběhu roku zálohově naplňován z roční plánované výše výdajů na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mezd a na odměny za vykonanou práci.¹⁸

¹⁷ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

¹⁸ MERLIČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ R. *Neziskové organizace*. 12. aktualiz. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

Je určen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků.

- **Příspěvková organizace státu**

Příspěvková organizace státu je právnickou osobou zřízenou některým z ústředních orgánů státní správy, podle zákona č. 218/2000 Sb. – rozpočtová pravidla a zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky. Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu s obsahem podle zákona a oznámení její zřízení v Ústředním věstníku ČR.¹⁹

Hlavní činnost příspěvkové organizace je definována zvláštním zákonem nebo zřizovací listinou. Po založení vydá příspěvková organizace svůj statut, který podléhá schválení zřizovatelem, dále vydá organizační řád, pravidla hospodaření, odpisový řád, pravidla pro oběh účetních dokladů a další vnitřní předpisy vyžadované platnými zákonnými ustanoveními. Hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu. Také hospodaří s prostředky svých peněžních fondů, kterými jsou: rezervní fond, fond reprodukce majetku, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb a s prostředky získanými jinou činností či s peněžními dary.²⁰

- **Příspěvková organizace územních samosprávných celků**

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků zřizuje kraj nebo obec podle zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Příspěvková organizace je tedy právnickou osobou, o jejímž vzniku vydá zřizovatel zřizovací listinu s obsahem podle zákona s vymezením hlavního účelu a tomu odpovídajícímu předmětu činnosti, označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace a také vymezení podrobné nakládání s majetkem, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití. Vznik a zrušení či změna ve zřizovací listině se zveřejňuje v Ústředním věstníku a zapisuje se do obchodního rejstříku, kde se také uvede rozsah hlavní i

¹⁹ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vydání Praha: Ekopress, s. r. o., 2010. 310 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

¹⁸ MERLIČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ R. *Neziskové organizace*. 12. aktualiz. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

doplňkové činnosti. Povolená doplňková činnost by měla navazovat na činnosti hlavní s cílem hospodárného využití majetku i lidských zdrojů a nesmí narušovat plnění hlavního poslání příspěvkové organizace.

Pokud se zřizovatel rozhodne zrušit organizaci, přechází její majetek, práva a závazky na zřizovatele. U příspěvkových organizací téhož zřizovatele může dojít ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace.²¹

2.5.4 Hospodaření příspěvkové organizace územního samosprávného celku

V oblasti hospodaření se příspěvková organizace řídí již výše zmíněným zákonem č. 250/2000 Sb., který stanoví, s jakými finančními prostředky organizace hospodaří při své činnosti. Příspěvková organizace vykonávající činnost školy by měla mít vyrovnané hospodaření. Hospodaření se řídí rozpočtem, který je finančním plánem a rozpočtovým výhledem. Příspěvková organizace hospodaří s majetkem, který je jí svěřen v rozsahu stanoveném zřizovací listinou. Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, který je poskytuje v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Poskytnutí příspěvku zřizovatelem je velmi důležitá, jelikož většina příspěvkových organizací by bez tohoto příspěvku nemohla fungovat.²²

Finanční prostředky získané vlastní činností mohou být v podobě úplaty za služby, tržby za prodej zboží, které provádí v rámci své činnosti, výnosy ve spojení se smluvními vztahy, např. smluvní pokuty a penále, úroky z prodlení a úroky z vkladů na bankovních účtech. V rámci vlastní činnosti může příspěvková organizace získat také peněžní prostředky prostřednictvím dotací nebo příspěvků jiných příspěvkových organizací. Dalším finančním zdrojem jsou peněžité dary, které může organizace obdržet od fyzických či právnických osob jak z tuzemska, tak i ze zahraničí. Lze také využít prostředků z Národního fondu a dotace z rozpočtu Evropské unie na úhradu provozních výdajů a další dotace.

Zřizovatel může povolit příspěvkové organizaci provádění doplňkové činnosti, která by měla navazovat na její hlavní činnost. Cílem doplňkové činnosti je, aby byly lépe využity

²¹ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. aktualiz. vydání Olomouc: ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8.

²² REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vydání Praha: Ekopress, s. r. o., 2010. 310 s. ISBN 978-80-86929-29-3.

hospodářské prostředky a kvalifikovaní pracovníci. Jelikož doplňková činnost není činnost hlavní, nesmí narušit plnění jejího hlavního účelu. Zákon také ukládá povinnost příspěvkové organizaci sledovat doplňkovou činnost odděleně. Další podmínkou je, že tato činnost nesmí být ztrátová. Pokud je však doplňková činnost delší dobu ztrátová, je třeba posoudit, zda se nejedná o neúčelové a ne hospodárné využívání veřejných prostředků. Pokud však příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti. Zřizovatel může organizaci povolit i jiné využití tohoto zdroje.²³

Zároveň hospodaří s prostředky svých fondů, kterými jsou: rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Tvorba a použití fondů vyplývá z rozpočtových pravidel krom Fondu kulturních a sociálních potřeb, který je řízen samostatnou vyhláškou Ministerstva financí. Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace do výše 80 %, nejvýše však do výše 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Příspěvková organizace provede tvorbu fondu odměn na základě schválení výše zlepšeného hospodářského výsledku zřizovatelem po skončení kalendářního roku. Z fondu odměn se hradí odměny zaměstnancům. Přednostně se z fondů hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu.²⁴

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, případně na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. Netvoří se však z odměn za dohody o činnosti a dohody o provedení práce. Základní přiděl tohoto fondu je zajištěn v prostředcích státního rozpočtu a v ceně realizovaných výkonů doplňkové činnosti, tento přiděl se účtuje do nákladů příspěvkové organizace. Fond je naplňován zálohově z roční plánované výše na základě jeho plánovaného rozpočtu. Vyúčtování skutečného přidělu fondu se provádí v rámci roční účetní závěrky. Fond je tvořen k zabezpečení kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního

²³ MERLIČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ R. *Neziskové organizace*. 12. aktualiz. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

²⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

nebo plného invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám.

U příspěvkových organizací se prostředky fondu považují za rozpočtové prostředky a nakládá se s nimi jako se státními prostředky. Příspěvková organizace pro použití a čerpání prostředků z fondu stanoví zásady užití prostředků. Na základě těchto zásad a objemu tvorby fondu sestaví příspěvková organizace rozpočet fondu. Nevyčerpané prostředky se na konci roku převádějí do následující období.

Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, který je snížen o převody do fondu odměn. Zdrojem rezervního fondu mohou být také peněžní dary. Příspěvková organizace využívá fond k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně, k úhradě své ztráty za předchozí léta. Zřizovatel může příspěvkové organizaci dát souhlas k použití rezervního fondu k posílení investičního fondu.

Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů, výnosy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, pokud to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí, dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určené nebo použitelné k investičním účelům, výnosy z prodeje majetku ve vlastnictví příspěvkové organizace, převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Investiční fond příspěvkové organizace se používá k financování investičních výdajů, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud zřizovatel takové odvody uložil, k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav majetku, který příspěvková organizace používá pro svoji činnost. Ke krytí investičních potřeb lze použít také investičních úvěrů nebo půjček se souhlasem zřizovatele.²⁵

Příspěvková organizace je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru jen po předchozím souhlasu zřizovatele. Tento souhlas se nevyžaduje v případě půjček zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb. K dočasnému krytí svých potřeb může získat od svého zřizovatele návratnou finanční výpomoc, jestliže je její vrácení zabezpečeno

²⁵ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. aktualiz. vydání Olomouc: ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8.

jejími rozpočtovými výnosy běžného roku, nejpozději však do 31. března následujícího roku. Příspěvková organizace není oprávněna ručit za závazky třetích osob, ani jinak je zajišťovat. Není oprávněna nakupovat akcie či jiné cenné papíry. Přijímat je jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům je oprávněna jen s předchozím písemným souhlasem zřizovatele. Může pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele. Příspěvková organizace není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám ze svého fondu kulturních a sociálních potřeb. Zároveň nesmí zřizovat nebo zakládat právnické osoby či mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání.²⁶

2.6 Základní školství

2.6.1 Charakteristika základního školství

Prvořadým cílem základní školy je poskytovat žákům základní vzdělání všeobecného charakteru, má naučit žáky takovým dovednostem, aby mohli získané poznatky prakticky využívat a formulovat své postoje a názory. Zároveň by si měli osvojit potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění. Tyto cíle jsou vodítkem pro stanovení Regionálních vzdělávacích programů základního vzdělávání MŠMT a rovněž školního vzdělávacího programu samotné základní školy. Naplňování cílů základního vzdělávání musí být zároveň v souladu s obecnými cíli vzdělávání školského zákona.²⁷

Základní vzdělávání je v České republice jedinou vzdělávací etapou, které se ze zákona povinně účastní každé dítě v ČR a která vytváří základ pro celoživotní učení u celé

²⁶ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

²⁷ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

populace. Základní škola má devět ročníků. Základní vzdělávání v ČR se dělí na první a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem.

Stupeň základního vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole, na nižším stupni šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo v odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Stupeň základního vzdělání se získá po splnění povinné školní docházky rovněž úspěšným ukončením kursu pro získání základního vzdělání uskutečněného v základní nebo střední škole. Ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole speciální získá žák základy vzdělání.

Zřizovatelem je MŠMT, obec nebo svazek obcí, kraj, církev či jiné fyzické a právnické osoby. Smyslem existence základních škol je vytvoření podmínek pro plnění povinné školní docházky dětí. Povinností takové podmínky vytvářet jsou pověřeny obce. Ministerstvo se na chodu základních škol podílí tím, že jim přiděluje prostřednictvím orgánů kraje finanční prostředky na mzdy a další osobní náklady pedagogického i nepedagogického personálu, dále výdaje na učebnice, základní školní potřeby a učební pomůcky.

Charakteristickým znakem českého školského systému je, že převážná většina absolventů základní školy pokračuje v tzv. postobligatorní (nepovinné) docházce do škol. Vzhledem k výrazné převaze odborných škol nad školami všeobecně vzdělávacími, získává významná většina žáků odbornou kvalifikaci uznávanou trhem práce již na „vyšší sekundární“ úrovni středoškolské.²⁸

Síť základních škol je v ČR poměrně hustá. Počet základních škol nepatrně klesá, což je způsobeno demografickým vývojem obyvatelstva. Naprostá většina základních škol je zřizována obcemi, soukromé a církevní školy zaujímají velmi malý podíl.

²⁸ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

Tab. 2.2 Počet základních škol a počet žáků v letech 2007 až 2014

Zřizovatel		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Veřejný		4 057	4 025	4 013	4 003	3 984	3 962	3 948	3 939
v tom	MŠMT	48	49	49	51	48	46	45	45
	obec	3 700	3 674	3 665	3 655	3 645	3 634	3 628	3 624
	kraj	309	302	299	297	291	282	275	270
Privátní sektor		62	68	72	80	85	91	105	124
Církev		36	40	40	40	42	42	42	43
Celkový počet škol		4 155	4 133	4 125	4 123	4 111	4 095	4 095	4 106
Počet žáků		844 863	816 015	794 459	789 486	794 642	807 950	827 654	854 137

Zdroj: MŠMT. *Základní vzdělávání, vývoj základních škol* [online]. 2016. vlastní zpracování. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyvojova-rocenka-skolstvi-2004-05-2014-15>

2.6.2 Financování základního školství

Regionální školství svým rozsahem představuje jeden z nejvýznamnějších segmentů veřejného sektoru, který poskytuje vzdělávání a školské služby pro cca 1,5 milionu dětí, žáků a studentů. Rozsahu regionálního školství pak odpovídá i poměrně vysoká náročnost na zdroje jeho financování. Ačkoliv školské služby a vzdělávání v soukromých a církevních školách a některé vzdělávání ve školách státních a školách ÚSC lze poskytovat za úplatu, jsou hlavním zdrojem ekonomického zabezpečení celého systému finanční prostředky poskytované z veřejných rozpočtů.

Hlavní podíl finančních prostředků přitom v současné době připadá státnímu rozpočtu, zejména kapitola 333-MŠMT. Nemalé finanční prostředky do oblasti regionálního školství ÚSC plynou i z rozpočtů krajů a obcí.

- **Školský zákon**

Z hlediska financování regionálního školství ze státního rozpočtu je podstatná čtrnáctá část školského zákona, tj. § 160 až 163, a z hlediska financování z rozpočtů krajů a obcí část sedmnáctá. Školský zákon zde:

a) věcně definuje tzv. „přímé“ výdaje na vzdělávání, tj. finanční prostředky státního rozpočtu poskytované školám a školským zařízením. U škol zřizovaných ÚSC jsou to: platy, náhrady platů (příp. mzdy a náhrady mezd), odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na

výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, dále na výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle školského zákona poskytovány bezplatně, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a rovněž výdaje na úhradu služeb poskytovaných k zajištění např. výuky plavání či získání řidičského oprávnění.

U církevních škol a školských zařízení jsou tyto „přímé“ výdaje na vzdělávání rozšířeny o další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení a o některé investiční výdaje (v oblasti učebních pomůcek). U státních škol a školských zařízení se finanční prostředky poskytují i na veškeré investiční výdaje.

b) stanovuje normativní způsob poskytování finančních prostředků jako základní systémový nástroj financování, kdy říká, že se finanční prostředky ze státního rozpočtu poskytují podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok. V této souvislosti definuje kompetence MŠMT a krajských úřadů při stanovení normativů. Jednak zmocňuje **MŠMT stanovit republikové normativy** (jejichž prostřednictvím provádí ministerstvo rozpis rozpočtu pro krajské a obecní školství), a to jako výši přímých výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok, jednak zmocňuje **krajské úřady** stanovit **krajské normativy** (jejichž prostřednictvím provádí krajský úřad rozpis prostředků, které obdržel z MŠMT, na jednotlivé školy a školská zařízení) jako výši přímých výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok, přičemž jednotkou výkonu je jedno dítě, žák, student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina, oddělení nebo jiná jednotka stanovená zvláštním právním předpisem. Součástí krajských normativů jsou příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.

c) doplňuje výše uvedený základní normativní systém financování ze státního rozpočtu ještě o financování regionálního školství formou ministerstvem vyhlašovaných rozvojových programů a pokusných ověřování.

Z pohledu školského zákona zkrátka nelze finanční prostředky státního rozpočtu (kap. 333-MŠMT) alokovat jiným způsobem než **normativně (výkonově)** nebo **programově** (rozvojové programy, pokusná ověřování vyhlášená ministerstvem a u státního školství také prostřednictvím systému ISPROFIN).

d) v části 17 v § 180 a 182 dále definuje povinnost krajů a obcí (coby majoritních zřizovatelů škol a školských zařízení) zajistit ze svých rozpočtů nebo z jiných zdrojů školám a školským zařízením, které zřizují, ty výdaje, které nejsou hrazeny z rozpočtu státního. Zatímco školský zákon taxativně věcně vymezuje, na co lze školám a školským zařízením poskytnout prostředky státního rozpočtu, u prostředků rozpočtů zřizovatele připouští i možnost dofinancování neinvestičních výdajů jinak hrazených ze státního rozpočtu.

Další podrobnosti o financování regionálního školství z rozpočtů krajů a obcí školský zákon nedefinuje, tzn. při plnění této své povinnosti jsou kraje a obce vázány pouze ustanoveními zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, případně zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

- **Zákon o státním rozpočtu**

Zákonem o státním rozpočtu je každoročně **stanoven příspěvek státu obcím a hlavním městě Praze na školství**. Příspěvek je určen na částečnou úhradu provozních výdajů jimi zřizovaných mateřských, základních škol a víceletých gymnázií (pokud v nich žáci plní povinnou školní docházku).

- **Směrnice stanovující závazné zásady pro rozpis rozpočtu krajskými úřady**

Podle této směrnice postupují krajské úřady při rozpisu a poskytování „přímých výdajů“ školám a školským zařízením zřizovaným ÚSC. Směrnice byla vydána ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí a je pro krajské úřady závazná. Směrnice mimo jiné:

a) ukládá krajským úřadům povinnost vytváření „rezervy“ ve výši nejméně 1,0 % a nejvíce 2,5 % celkového objemu finančních prostředků rozepsaných krajskému úřadu ministerstvem prostřednictvím republikových normativů. Rezerva je určena pro řešení

zvláštních věcných okruhů v průběhu příslušného kalendářního roku, které nelze promítnout do rozpisu rozpočtu prostřednictvím krajských normativů,

b) dává každé krajské a obecní škole či školskému zařízení, které považují svůj normativně stanovený rozpočet za nedostatečný pro naplnění své činnosti, **právo** projednat tuto skutečnost s krajským úřadem. Krajský úřad takovéto případy posoudí, a pokud jde o disproporci objektivní (tzn. pokud nelze pro daný případ definovat konkrétní a termínovaná opatření k nápravě), řeší je mimonormativním (nadnormativním) dofinancováním z vytvořené rezervy.²⁹

2.6.3 Normativní financování krajského a obecního školství

- **Republikové normativy – základní nástroj pro rozdělení prostředků státního rozpočtu z rozpočtu MŠMT do rozpočtů jednotlivých krajů**

Systém výkonového financování prostřednictvím republikových normativů je specifikován v § 161 odst. 1 školského zákona. MŠMT rozepisuje krajským úřadům na základě republikových normativů finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení zřizovaných ÚSC. Přerozdělení této celkové částky na jednotlivé školy a školská zařízení je již plně v kompetenci krajských úřadů.

Republikové normativy stanovuje ministerstvo jako výši výdajů připadajících na komplexní vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí na kalendářní rok. Objemem výdajů se zde míní celková výše přímých neinvestičních výdajů (NIV) poskytovaných ze státního rozpočtu, členěných na mzdové prostředky (MP) a odvody a na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na 1000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii.

Čtyři republikové normativy pro věkové kategorie korespondující s předškolním vzděláváním, povinnou školní docházkou, středním vzděláváním a vyšším odborným vzděláváním jsou doplněny republikovým normativem pro kategorii 3–18 let v krajských

²⁹ TÝDENÍK UČITELSKÉ NOVINY. *Analýza současného systému financování 2010 MŠMT* [online]. 2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010

zařízeních ústavní výchovy (KZÚV). Do celkového objemu přímých neinvestičních výdajů v republikových normativních se vedle výdajů na vlastní vzdělávání v příslušných druzích škol (tj. v mateřských, základních, středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách) zahrnují i výdaje na stravování, ubytování a na zdravotní postižení dětí, žáků nebo studentů, výdaje na zájmové vzdělávání, ostatní volnočasové aktivity, výdaje na poradenské služby a výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků.³⁰

Tab. 2.3: Stanovení republikových normativů pro rok 2016

Věková kategorie	NIV celkem Kč/žáka	MP celkem vč. odvodů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žáka	Zam Z./1000ž
3 - 5 let	42 080	41 571	509	128,607
6 - 14 let	53 922	52 817	1 105	130,600
15 - 18 let	62 352	61 262	1 090	145,555
19 - 21 let	53 213	52 500	713	128,607
KZÚV	255 800	253 300	2 500	698,862

Zdroj: MŠMT. *Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2016* [online]. 2016. vlastní zpracování. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-7>

Republikové normativy jsou základním nástrojem pro rozpis rozpočtu finančních prostředků státního rozpočtu vyčleněných na přímé výdaje krajského a obecního školství pro jednotlivé kraje. Slouží k rozdělení příslušných finančních prostředků státního rozpočtu do rozpočtů jednotlivých krajů prostřednictvím výdajů na 1 žáka v jednotlivých věkových kategoriích.

- **Krajské normativy – základní nástroj pro rozdělení prostředků státního rozpočtu z rozpočtů jednotlivých krajů do rozpočtů jednotlivých krajských a obecních škol**

Normativní financování regionálního školství na úrovni krajských úřadů pro jednotlivé školy a školská zařízení zřizované územním samosprávným celkem probíhá prostřednictvím krajských normativů. Krajský úřad je povinen stanovit na každou realizovanou jednotku výkonu krajský normativ, který je tvořen základní částkou (která je závislá na tom, o jakého žáka se jedná, tj. jde-li o dítě v mateřské škole, žáka v základní škole, základní škole speciální, střední škole apod.) a příplatkem (který je závislý na druhu zdravotního postižení

³⁰ TÝDENÍK UČITELSKÉ NOVINY. *Analýza současného systému financování 2010 MŠMT* [online]. 2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010

žáka a způsobu jeho integrace). Krajský normativ přímých výdajů na vzdělávání je určen z největší části především na pokrytí mzdových nákladů a odvodů s nimi souvisejících.

Stanovení výše krajských normativů na příslušný kalendářní rok je plně v kompetenci krajských úřadů. Krajský úřad při jejich stanovení musí respektovat ustanovení vyhlášky o krajských normativech, a to především ustanovení § 1, kde jsou definovány jednotky výkonu, a dále ustanovení § 2, které definuje ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů. Nejdůležitějším ukazatelem pro stanovení krajských normativů je nastavení hodnoty N_p , což je průměrný počet jednotek výkonu (tj. dětí, žáků,...) připadající na jeden plný úvazek pedagogického pracovníka. Krajský úřad je povinen při stanovení hodnoty N_p vycházet z:

- a) průměrného počtu dětí, žáků nebo studentů ve třídě, studijní skupině nebo oddělení v příslušném oboru vzdělání ve školách v rámci kraje,
- b) průměrného počtu vyučovacích hodin ve třídě za týden vyplývajícího z učebních dokumentů, rámcových nebo akreditovaných vzdělávacích programů včetně nezbytného dělení tříd,
- c) průměrného týdenního počtu hodin přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků stanoveného nařízením vlády č. 75/2005 Sb.

Krajský úřad poté prostřednictvím krajských normativů na základě skutečného počtu dětí, žáků a dalších jednotek výkonu stanoví rozpočet konkrétní školy či školského zařízení na kalendářní rok.

Kromě normativního způsobu financování může krajský úřad (na základě výše uvedené směrnice) poskytnout finanční prostředky rovněž **mimonormativně**, tj. z vytvořené rezervy, a to v případech, kdy rozpočet stanovený prostřednictvím krajských normativů nezabezpečuje zohlednění všech specifických aspektů vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení či v konkrétní oblasti vzdělávání.

MŠMT dohlíží na to, aby postup při stanovení krajských normativů a při rozpisu finančních prostředků byl v souladu s právními předpisy, avšak do konkrétního procesu přerozdělování finančních prostředků krajskými úřady jednotlivým organizacím MŠMT nijak nezasahuje.³¹

³¹ TÝDENÍK UČITELSKÉ NOVINY. *Analýza současného systému financování 2010 MŠMT* [online]. 2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010

2.7 Předškolní vzdělávání a její financování

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání, napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnost vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let. Institucionální předškolní vzdělávání není povinné. Ředitel mateřské školy rozhoduje o přijetí dítěte do mateřské školy. K předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud však nelze dítě v posledním roce přijmout z kapacitního důvodu, musí zajistit obec, v níž má dítě místo trvalého pobytu, zařazení dítěte do jiné mateřské školy.³²

Mateřská škola je zřízena zřizovací listinou a založena dnem zápisu do rejstříku škol a školských zařízení. Školský rejstřík je veřejný seznam, který je členěn na rejstřík škol a školských zařízení a rejstřík školských právnických osob. Údaje v tomto rejstříku zahrnují podstatné údaje o mateřských školách jako součástí vzdělávací soustavy. Žádost o zápis mateřské školy jako příspěvkové organizace do rejstříku podává zřizovatel. Náležitosti žádosti o zápis je popsán ve školském zákonu.

Mateřské školy veřejné jsou zřízené státem, obcí, krajem, svazkem obcí (veřejné) - vztahuje se na ně školský zákon a s ním související předpisy, přičemž základním rysem je zápis školy do školského rejstříku a s ním související nárok na finanční prostředky. Kapitálové výdaje škol a školských zařízení a provozní výdaje, které nejsou přímými vzdělávacími výdaji, hradí jejich zřizovatelé. Finanční prostředky na přímé vzdělávací výdaje hradí MŠMT. Jedná se zejména o výdaje na platy a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů učitelů a ostatních pracovníků, dále výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí zdravotně postižených, na učební pomůcky, na další vzdělávání pedagogických pracovníků a rovněž na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání. Tyto prostředky jsou přidělovány prostřednictvím rozpočtů krajů a to na základě počtu žáků a stanovených jednotkových výdajů - normativů.

³² VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

Krajský úřad přiděluje objem prostředků (vypočtený vynásobením normativu počtem dětí) školám a školským zařízením, které zřizuje, a mateřským školám, které zřizují obce. Mateřské školky je mohou z vlastní iniciativy využívat na nákup učebnic a didaktických pomůcek i další finanční zdroje (od sponzorů, prostředky z pronájmu místností). Obce mohou od rodičů vybírat příspěvek na částečnou úhradu. O snížení nebo prominutí úplaty, zejména v případě dětí se sociálním znevýhodněním, rozhoduje ředitel mateřské školy. Vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se poskytuje bezúplatně.

Soukromé mateřské školy rejstříkové jsou zřízené církevními právníckými osobami či jinými právníckými osobami, jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle školského zákona - vztahuje se na ně školský zákon a s ním související předpisy, přičemž základním rysem je zápis do rejstříku školských právníckých osob a s ním související nárok na finanční prostředky.

Dotace ze státního rozpočtu dostávají soukromé školy z MŠMT prostřednictvím krajských úřadů. Poskytují se k financování neinvestičních výdajů. Výdaje na investice jsou pokrývány ze školného a z jiných soukromých zdrojů. Pro mateřské školy činí základní dotace 60 %, zvýšena může být až na 100 %. Podmínkou je průměrné nebo lepší hodnocení školy a poskytuje se podle skutečného počtu dětí, nejvýš však do povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku.

Soukromé dětské kluby, které nejsou zapsány v rejstříku ministerstva školství, jsou soukromá zařízení provozovaná v režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, která neposkytují rekreačně-vzdělávací činnosti realizované v rámci výchovy a vzdělávání ve školách, předškolních a školských zařízeních zařazených do sítě škol. Tyto instituce se řídí při své činnosti pouze obecně platnými právními předpisy. Jde o volnou živnost. Školky jsou bez dotace a poplatků za službu je stanoven na komerční bázi jejím poskytovatelem.³³

I když lze v posledních letech pozorovat nárůst počtu mateřských škol, přesto je stávající kapacita nedostatečná (pro školní rok 2014/2015 bylo zamítnuto 50 800 žádostí o přijetí). Ve školním roce 2014/2015 již počet mateřských škol vzrostl na 5 158, což je

³³ NEJ ŠKOLKY. *Typy mateřských školek* [online]. 2016 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.nejskolky.cz/typy-skolek/>

meziroční nárůst o 73 mateřských škol. Konečné zvýšení počtu mateřských škol je reakcí na rostoucí poptávku.

Výrazná většina mateřských škol je zřizována obcemi (94,3 %), což zajišťuje zvyšující dostupnost předškolního vzdělávání. Přesto je však hustota sítě mateřských škol v jednotlivých regionech České republiky odlišná. Tyto odlišnosti mohou být dány mírou koncentrace velkých měst, nebo naopak malých obcí v regionu, ale svou roli zde může hrát také sloučení škol pod jeden právní subjekt.³⁴

2.8 Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji

Nárok národnostních menšin na vzdělávání ve vlastním jazyce definují LZPS a zákon o právech příslušníků národnostních menšin. V současné době tuto možnost uplatňuje v České republice pouze polská národnostní menšina. Podle výsledků sčítání lidu 2011 se 69 % obyvatel hlásících k polské národnosti na území ČR nachází na území dvou okresů - Karviná a Frýdek-Místek.

Mateřské, základní a střední školy s polským jazykem vyučovacím se všechny nacházejí právě na území okresů Frýdek-Místek a Karviná, ve kterých je největší zastoupení obyvatelstva polské národnosti. Institucí, která pečuje o potřeby těchto škol v oblasti vzdělávání, je Pedagogické centrum pro polské národnostní školství v Českém Těšíně - příspěvková organizace přímo řízená MŠMT s datem založení 1. 1. 1996. Hlavní náplní centra je organizování vzdělávacích akcí v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polského národnostního školství.³⁵

Celkový podíl cizinců v Moravskoslezském kraji v mateřských školách je 0,4 % a podíl cizinců v základních školách 0,7 %. V mateřských školách bylo ve školním roce 2010/2011 zapsáno celkem 4 223 cizinců. Z těchto cizinců je pak podíl dětí s polským státním občanstvím, které se účastní výchovy v mateřských školách v Moravskoslezském kraji přes 10 %, kde jsou zřízeny i školy s polským výchovným jazykem, které jsou určeny pro polskou

³⁴ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/36121/>

³⁵ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. MSK: *Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://www.msk.cz/skolstvi/polske_skolstvi.html

národnostní menšinu. Podíl z celkového počtu cizinců v základních školách je 9,8 % dětí s polským státním občanstvím, kdy v základních školách bylo ve školním roce 2010/2011 zapsáno celkem 14 109 cizinců (dle údajů z roku 2010).³⁶

Podle posledních údajů MŠMT je k 30. 9. 2015 na území výše uvedených okresů celkem 42 škol s polským vyučovacím jazykem (20 mateřských škol, 21 základních škol, 1 střední škola) a 4 mateřské školy s polským i českým vyučovacím jazykem. Protože v rámci polského národnostního školství jsou vzděláváni také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, vztahuje se i na tuto oblast vytváření odpovídajících podmínek pro tyto žáky.

Tab. 2.4 Školy s polským vyučovacím jazykem v Moravskoslezském kraji

Školní rok	Druh školy	Počet		
		škol	tříd	dětí/žáků
2014/2015	Mateřská škola	20	39	803
	Základní škola	21	117	1 758
	Střední škola (gymnázium)	1	12	336
	Celkem	42	168	2 897
2015/2016	Mateřská škola	20	39	815
	Základní škola	21	119	1 801
	Střední škola (gymnázium)	1	12	318
	Celkem	42	170	2 934

Zdroj: Moravskoslezský kraj. *Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji* [online]. 2016. vlastní zpracování. Dostupné z: http://www.msk.cz/skolstvi/polske_skolstvi.html

Tabulka 2.4 nám uvádí počty dětí/žáků s polským vyučovacím jazykem ve školách, které vzdělávají pouze děti/žáky vzdělávající se v polském vyučovacím jazyce a tabulka 2.5 uvádí počty dětí/žáků vzdělávajících se v polském vyučovacím jazyce ve školách, které vzdělávají také děti/žáky vzdělávající se v českém jazyce.³⁷

³⁶ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Krajská ročenka školství 2010*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/36121/>

³⁷ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. MSK: *Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://www.msk.cz/skolstvi/polske_skolstvi.html

Tab. 2.5 Školy s polským a českým vyučovacím jazykem v Moravskoslezském kraji

Školní rok	Druh školy	Počet		
		škol	tříd	děti/žáků
2014/2015	Mateřská škola	4	4	46
	Střední škola (gymnázium)	0	0	0
	Celkem	4	4	46
2015/2016	Mateřská škola	4	4	43
	Střední škola (gymnázium)	0	0	0
	Celkem	4	4	43

Zdroj: Moravskoslezský kraj. *Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji* [online]. 2016. vlastní zpracování. Dostupné z: http://www.msk.cz/skolstvi/polske_skolstvi.html

3. Analýza financování české a polské základní školy v obci Hrádek ve Slezsku

Obec Hrádek (polsky Gródek), jejíž první písemná zmínka pochází z roku 1577, leží v okrese Frýdek-Místek 12,5 km od slovenských hranic a 6 km od polských hranic. Katastrální území obce má rozlohu 980 hektarů a v současnosti zde žije 1847 obyvatel. Polská menšina má zde největší procentuální zastoupení ze všech obcí ČR, v roce 2011 se k polské národnosti hlásilo téměř 31 % obyvatel obce.

Pro analýzu hospodaření, již se věnuje následující část, byly vybrány příspěvkové organizace vykonávající činnost základních a mateřských škol v dané obci. Analýza bude provedena za časové období 2013 až 2015 na těchto dvou subjektech:

- Základní škola a Mateřská škola Hrádek 144, příspěvková organizace, 739 97 Hrádek
- Základní škola s polským vyučovacím jazykem a Mateřská škola s polským vyučovacím jazykem, příspěvková organizace, Hrádek 77, 739 97 Hrádek³⁸

3.1 Analýza financování české základní a mateřské školy

3.1.1 Základní údaje o škole

Základní škola s českým vyučovacím jazykem v obci Hrádek byla otevřena 30. 10. 1926. Zřizovatelem školy je obec Hrádek, která má také ve vlastnictví budovu základní školy a pozemky, a statutárním orgánem této příspěvkové organizace je ředitel. Jmenován a odvolán je v souladu s ustanovením zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění. **Ředitel** školy nebo školského zařízení má v kompetenci rozhodnout ve všech záležitostech, které se týkají vzdělávání a školských služeb podle školského zákona, pokud nejsou výslovně svěřeny jinému orgánu (např. zřizovateli), přestože tyto kompetence nemusí být v zákoně výslovně specifikovány. Také ředitel odpovídá za poskytování vzdělávání a školské služby v souladu se školským zákonem

³⁸ OBEC HRÁDEK. *Současnost* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.obechradek.cz/moje-obec/soucasnost/>

a vzdělávacími programy a odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb. Současnou ředitelkou školy je Mgr. Šárka Honusová.

V roce 2005 byla zřízena **školská rada**, což je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Školskou radu zřizuje zřizovatel. Třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy. Ředitel školy nemůže být členem rady. Školská rada obce Hrádek je složena ze tří členů, z nichž jeden člen zastupuje pedagogické pracovníky, jeden člen zákonně zastupuje žáky a jeden člen zastupuje zřizovatele, tedy obec. Rada školy se podílí např. na zpracování koncepčních záměrů školy, schvaluje návrh rozpočtu, zprávy o hospodaření školy, vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli či orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy. Její funkční období je tři roky a zasedá nejméně dvakrát ročně.³⁹

Základní a mateřská škola s českým vyučovacím jazykem je trojtřídní malotřídní škola s 1. stupněm základního vzdělávání. V jedné budově je zároveň také dvojtřídní mateřská škola, která spadá pod ředitelství základní školy a mimo tuto budovu se nachází také odloučené pracoviště mateřské školy s jednou třídou. Součástí základní školy je školní jídelna a v případě odloučeného pracoviště školní jídelny – výdejna. Kapacita školní jídelny je 200 strávníků. Ve vedlejší budově základní školy se také nachází pracoviště školní družiny, jejíž kapacita je 47 žáků a je plně využívána. Pro přestup žáků 5. ročníku základní školy na 2. stupeň se spolupracuje se základní školou v Bystřici a základní školou v Návsi.

V základní škole se vyučuje podle vzdělávacího oboru Základní škola a podle vzdělávacího programu Školní vzdělávací program „Barevná škola“.

Činnost školy je zajišťována pedagogickými pracovníky (učitelé a vychovatelky školní družiny) a nepedagogickými zaměstnanci v následujících pracovních zařazeních – vedoucí školní jídelny, kuchařka, pomocné kuchařky, uklízečky, účetní, knihovnice, administrativní pracovnice a školník. Následující tabulka 3.1 uvádí počty pedagogických a nepedagogických pracovníků v školních letech 2012/2013 až 2014/2015 jako fyzický stav zaměstnanců (FS) a také souhrn úvazků u jednotlivých skupin pracovníků jako přepočtený stav zaměstnanců (PS),

³⁹ VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

jelikož bez této informace by údaje ohledně počtu zaměstnanců byly nepřesné. Někteří zaměstnanci totiž ve škole nepracují na celé úvazky. V tabulce není zahrnut školník/údržbář, který je hrazen z rozpočtu zřizovatele.⁴⁰

Tab. 3.1 Počet pedagogických a nepedagogických pracovníků ZŠ a MŠ Hrádek v letech 2012 – 2015

Personální zabezpečení / Školní rok	2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	FS	PS	FS	PS	FS	PS
Počet učitelů ZŠ	4	4,32	5	4,58	5	4,58
Počet učitelek MŠ	5	4,27	5	4,27	5	4,27
Počet externích zaměstnanců (výuka náboženství)	2	0,05	2	0,05	3	0,075
Počet vychovatelů ŠD	2	1,38	2	1,38	2	1,38
Počet pedagogických pracovníků MŠ a ZŠ	13	10,02	14	10,28	15	10,31
Počet správních zaměstnanců ZŠ a MŠ	5	2,92	4	2,92	5	2,92
Počet správních zaměstnanců ŠJ	3	2,75	3	2,75	3	2,75
Počet nepedagogických pracovníků MŠ a ZŠ	8	5,67	7	5,67	8	5,67
Celkem	21	15,69	21	15,95	23	15,98

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek 2012 – 2015, vlastní zpracování.

Z tabulky je patrné, že počet pedagogických pracovníků se každým rokem zvyšuje a to vždy o jednoho zaměstnance. V školním roce 2013/2014 se navýšil počet zaměstnanců z hlediska fyzického stavu o jednoho učitele základní školy a v následujícím období 2014/2015 o jednoho externího zaměstnance výuky náboženství. Nárůst tohoto zaměstnance je však ve skutečnosti velmi nepatrný, jelikož se jedná o výuku náboženství v počtu 2 hodin týdně v prvních dvou letech a 3 hodin týdně ve školním roce 2014/2015. Počet správních zaměstnanců klesl ve školním roce 2013/2014 o jednoho zaměstnance na celkový počet sedmi nepedagogických pracovníků. V tomto případě se jednalo o úbytek pracovní pozice školník/údržbář. V následujícím školním roce byla opět tato pozice obsazena. Z pohledu přepočteného stavu se však ve všech třech letech sledovaného období jedná o necelých 16 zaměstnanců.

Mezi důležité základní údaje patří také informace o počtech dětí/žáků a tříd, což nám zobrazuje tabulka č. 3.2. S počtem dětí/žáků souvisí vzdělávací náklady, které jsou stanoveny

⁴⁰ Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek 2012 – 2015

jako výše výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě/žáka na příslušný kalendářní rok.

Tab. 3.2 Počty dětí a žáků ZŠ a MŠ Hrádek v letech 2012 - 2015

Školní rok	2012/2013			2013/2014			2014/2015		
Typ školy	Kapacita	Skutečnost	Využití	Kapacita	Skutečnost	Využití	Kapacita	Skutečnost	Využití
Mateřská škola	66	63	95%	66	64	97%	66	64	97%
Základní škola	75	53	71%	75	57	76%	75	58	77%
Celkem	141	116	82%	141	121	86%	141	122	87%

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek 2012 – 2015, vlastní zpracování.

Celkový počet dětí/žáků mateřské a základní školy ve školním roce 2012/2013 byl 116 dětí/žáků a kapacita tříd tak byla využita z 82 %, nejméně za sledované období. V následujícím školním roce využití kapacity stoupl o 4 %, jelikož školu navštěvovalo 121 dětí/žáků z celkové kapacity 141 dětí/žáků. Nejvíce (z 87 %) byla kapacita škol využita v posledním školním roce 2014/2015, kdy také školu navštěvovalo nejvíce žáků. Počet dětí mateřské školy je téměř neměnný, zatímco mírný nárůst lze pozorovat spíše u žáků základní školy, kdy dochází k postupnému nárůstu počtu žáků. Průměrně je celková kapacita základní a mateřské školy využívána z 85 %, kdy kapacita mateřské školy se za sledované období využívá z 96 % a kapacita základní školy ze 75 %.

Následující tabulka 3.3 dále zobrazuje počty tříd v daných školách a průměrný počet dětí/žáků. Mateřská i základní škola mají zároveň po třech třídách, kdy základní škola má první ročník zvlášť a dále třetí a pátý ročník spojený v jednu třídu a druhý a čtvrtý ročník v další třídu. Mateřská škola má průměrně na jednu třídu 21 dětí a základní škola 19 žáků, celkově za obě školy je pak průměr 20 dětí/žáků na třídu.⁴¹

Tab. 3.3 Počty tříd a dětí/žáků ZŠ a MŠ Hrádek v letech 2012 – 2015

Školní rok	Počet tříd	2012/2013		2013/2014		2014/2015	
Typ školy		Počet dětí/žáků	Průměr na 1 třídu	Počet dětí/žáků	Průměr na 1 třídu	Počet dětí/žáků	Průměr na 1 třídu
Mateřská škola	3 třídy	63	21	64	21	64	21
Základní škola	3 třídy	53	18	57	19	58	19
Celkem	6 tříd	116	19	121	20	122	20

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek 2012 – 2015, vlastní zpracování.

⁴¹ Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek 2012 – 2015

3.1.2 Analýza celkových výnosů

Celkové výnosy základní a mateřské školy v obci Hrádek s českým vyučovacím jazykem budou sledovány zvlášť jako dotace a zvlášť jako ostatní příjmy. Přijaté dotace (tab. 3.4) za sledované období ve školních letech 2013 až 2015 nemají rostoucí tendenci. V roce 2014 bylo na dotacích získáno o 15 % více než v roce předešlém, tedy příjem z dotací se oproti předchozímu roku znatelně zvýšil. V roce 2015 však již došlo k mírnému poklesu, a to o celá 2 %, jelikož příjem z dotací v tomto roce činil 7 041 103,05 Kč. Z detailnějšího zkoumání jednotlivých složek příjmů je patrné, že dotace jsou v posledním roce sledovaného období nižší především kvůli nižším dotacím od zřizovatele, tedy od obce. Dotace od zřizovatele vzrostla v roce 2014 o 13 % a oproti tomu v dalším roce byla nižší o 21 %, tedy téměř o pětinu. Dotace od zřizovatele byla v roce 2015 dokonce nižší než v roce 2013, a to o 107 203,95 Kč (o 10 %).

Dotace od zřizovatele je kolísavá především z důvodu plánovaných investic v jednotlivých letech. V roce 2013 byla ve škole Hrádek s českým vyučovacím jazykem realizována oprava oplocení školy a bylo vybaveno a připraveno k zahájení provozu další (odloučené) pracoviště mateřské školy. V roce 2014 byla realizována oprava vstupních dveří, bylo vybaveno a připraveno k zahájení provozu nové pracoviště školní družiny a zároveň byly pořízeny nové houpačky do školního areálu. V roce 2015 byla realizována renovace zábradlí v mateřské škole a renovace zdi taktéž v mateřské škole, dále byly vymalovány zdi základní školy a opraveny podlahy v učebnách základní školy. Všechny tyto zvýšené náklady v daných letech byly kryty z provozních prostředků školy a z výše zmíněných investičních akcí je patrné, proč jsou dotace v posledním sledovaném školním roce nejnižší.

Dotace z Moravskoslezského kraje v roce 2014 vzrostla o 8 % a v roce 2015 jen o 2 %. V roce 2013 se pak snížila dotace o 396 215,24 Kč z důvodu nepoužitého příspěvku na provoz. Příspěvek na provoz je poskytován škole od zřizovatele podle schváleného rozpočtu na daný rok. Pokud se celý v daném roce nespotřebuje, tak se do výnosů zaúčtuje jen ta částka, která byla skutečně spotřebovaná v nákladech a zbytek nespotřebovaného příspěvku se ponechá na účtu 384 (výnosy příštích období). V dalším roce je pak přednostně podle skutečných nákladů zúčtován ve výnosech příspěvek na provoz z minulého roku a teprve pak se spotřebuje příspěvek daného roku.

V tom stejném roce získala škola dotaci v částce 108 594,- Kč. Tato dotace byla součástí projektu nazvaného Tvořivá cesta ke vzdělání, který probíhal od října 2010 do března 2013, kdy zapojení do projektu „EU peníze školám“, operační program Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách, přineslo škole celkovou dotaci ve výši 568 946,- Kč. Náplní tohoto projektu je vzdělávání pedagogů, inovace a zkvalitňování výuky, a to konkrétně vybavením školy počítači, dataprojektory, tabule a dalšími pomůckami do vyučování. V roce 2014 škola dále získala prostředky z rozvojového programu ÚZ 33051 v částce 8 700 Kč. Jedná se o rozvojový program na rok 2014 „Zvýšení platů pedagogických pracovníků regionálního školství v roce 2014“ vyhlášený MŠMT mající za cíl zvýšení úrovně odměňování pedagogických pracovníků. Tyto dotace jsou vázané takzvaným účelovým znakem (ÚZ) a jsou přísně účelové, škola je tedy nemůže použít na jiný účel, než na který jsou vyhrazeny. Ve stejném roce škola získala také dotaci Jablunkovsko v hodnotě 49 000 Kč, která byla využita na realizaci akce „Den dětí s MAS (Místní akční skupiny) Jablunkovsko.“⁴²

Tab. 3.4 Přijaté dotace ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 – 2015 (v Kč)

Dotace / Školní rok	2013	2014	2015
Dotace z MSK	5 480 000,00	5 937 606,00	6 098 307,00
Dotace od zřizovatele	1 050 000,00	1 186 283,25	942 796,05
<i>Nepoužitý příspěvek na provoz</i>	<i>-396 215,24</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Projekt OPVK - prostředky EU	108 594,00	0,00	0,00
Rozvojový program ÚZ 33051	0,00	8 700,00	0,00
Dotace Jablunkovsko	0,00	49 000,00	0,00
Dotace celkem	6 242 378,76	7 181 589,25	7 041 103,05

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Mezi ostatní výnosy základní a mateřské školy Hrádek patří stravné, školné, přijaté úroky, nájemné, sponzorské dary a ostatní výnosy (tab. 3.5). Stravné se vybírá na stravování žáků základní a mateřské školy ve školní jídelně. Z posledně dostupných údajů (únor 2016) je měsíční stravné v mateřské škole stanoveno na 546,- Kč za jednoho žáka a pro žáky základní školy 430,- Kč. Částka se každý měsíc liší a škola vždy aktuální sumu stanovuje na svých webových stránkách či na nástěnkách v prostorech školy.

Další značnou příjmovou položkou je platba školného. Výše „školného“ v mateřské škole je taxativně vymezena § 123 školského zákona č. 561/2004, v platném znění, a § 6,

⁴² Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015

vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním školství, v platném znění: Měsíční výše úplaty nesmí přesáhnout 50 % skutečných průměrných měsíčních neinvestičních nákladů právnické osoby vykonávající činnost mateřské školy, které připadají na předškolní vzdělávání dítěte v mateřské škole, popřípadě dítěte v příslušném druhu provozu mateřské školy, v uplynulém kalendářním roce. Určují-li se náklady podle předchozí věty zvlášť podle druhů provozu mateřské školy, musí jejich vzájemný poměr odpovídat počtu dětí v jednotlivých druzích provozu a skutečné průměrné denní délce jednotlivých druhů provozu v uplynulém kalendářním roce. Do nákladů podle věty první a druhé se nezapočítají platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, úhrada pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a úhrada pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní platby vyplývající z pracovněprávních vztahů, nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí zdravotně postižených, náklady na učební pomůcky, na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání, na jejichž úhradu byly použity finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu. Podle uvedené legislativy je stanovení úplaty v kompetenci ředitelky mateřské školy a to i pro všechna její detašovaná pracoviště. Za předškolní vzdělávání platí zákonní zástupci dítěte úplatu a úplata se neplatí za děti v posledním ročníku mateřské školy. Školné může být také vybíráno za pobyt ve školní družině.

Dalšími nepatrnými výnosy školy jsou příjmy ze zúčtování fondů a ostatní výnosy. V prvním sledovaném období se jedná o částku 126 674,89 Kč, kdy příspěvková organizace využila svůj rezervní fond k dalšímu rozvoji své činnosti. Jak již bylo zmíněno v první části diplomové práce, rezervní fond je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření, který je snížen o převody do fondu odměn (který však daná škola nevyužívá) a také z peněžních darů. Převedenou částku 126 674,89 Kč z rezervního fondu škola využila v tomtéž roce na vybavení dětského hřiště (120 795,30 Kč) a nákupu hraček do mateřské školy, písku do pískoviště, vybavení a výtvarné potřeby (5 879,59 Kč). V dalším školním roce měla příjem z peněžního daru (10 000 Kč) a odprodeje popelnic a pronájmu PC učebny (3 527,- Kč). V posledním školním roce 2014/2015 získala škola příjem z peněžního daru v hodnotě 14 965,- Kč a z ostatních výnosů (pronájem učebny a věcné dary) získala dalších 19 084 Kč.

Celkově mají ostatní výnosy klesající tendenci, v roce 2014 byly nižší o 12 % oproti roku předchozímu a v roce 2015 byly nižší o 2 % ve srovnání s rokem 2014.⁴³

Tab. 3.5 Ostatní výnosy ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 – 2015 (v Kč)

Ostatní výnosy / Školní rok	2013	2014	2015
Stravné	468 500,00	491 500,00	472 520,00
Školné	93 310,00	102 280,00	90 490,00
Úroky přijaté	1 383,53	921,89	0,00
Nájemné	1,00	0,00	0,00
Zúčtování fondů (sponzorské dary)	126 674,89	10 000,00	14 965,00
Ostatní výnosy	0,00	3 527,00	19 084,00
Ostatní výnosy celkem	689 869,42	608 228,89	597 059,00

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

V souvislosti s výše uvedeným zúčtováním fondů budou níže podrobněji představeny fondy, které příspěvková organizace využívá ke své činnosti. Základní a mateřská škola využívá rezervní fond tvořený z výsledků hospodaření minulých let a rezervní fond tvořený ze sponzorských darů na učební pomůcky (ostatních titulů) a dále fond kulturních a sociálních potřeb. Základní přiděl FKSP je zajištěn v prostředcích státního rozpočtu. Dne 1. ledna 2016 nabyla účinnosti vyhláška č. 353/2015 Sb., která mění vyhlášku č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená vyhláška navyšuje přiděl do fondu o 0,5 % z 1 % v roce 2016 a o další 1 % v roce 2017. Toto navýšení má cíl postupně navrátit tvorbu fondu do původního stavu 2 % před tím, než byla v roce 2011 snížena na 1 % z důvodu snížení deficitu veřejných rozpočtů v minulých letech. Překládané opatření se týká obnovení objemu poskytování zaměstnaneckých výhod zaměstnanců dotčených organizací, tzn. organizačních složek státu a jimi zřizovaných příspěvkových organizací a příspěvkových organizací územních samosprávných celků.⁴⁴

V roce 2013 čerpala škola (jak již bylo zmíněno výše) částku v hodnotě 126 674,89 Kč z rezervního fondu především na vybavení školního hřiště pískovištěm, prolézačkou a houpacíčkou a částku 44 901,40 Kč z FKSP, který čerpala především na úhradu příspěvku na penzijní připojištění (16 800 Kč) a ostatní použití fondu (např. pohoštění schůze, dary k jubileu atd.).

⁴³ Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015

⁴⁴ MINISTERSTVO FINANČÍ. *Legislativa. Vyhláška č. 353/2015 Sb.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/vyhlaska-c-353-2015-sb-23410>

Částka ohledně tvorby FKSP, která je uvedena níže v tabulce 3.6 za rok 2013 je odlišná než částka za FKSP uvedená ve výroční zprávě (zde je částka za tvorbu FKSP ve výši 40 342 Kč). V příloze účetní závěrky, tedy z přehledu níže, je uvedena částka z tvorby fondu na účtu 412, zatímco ve výroční zprávě je uvedena částka z nákladového účtu 527. Rozdíl je v tom, že do nákladů se účtují skutečné náklady roku 2015, kdežto v příloze je zahrnuta celková částka za rok 2015 i příjem FKSP z mezd za měsíc prosinec 2014, jelikož odvod byl proveden až při lednových výplatách.⁴⁵

Tab. 3.6 Přehled fondů ZŠ a MŠ Hrádek za rok 2013 (v Kč)

Fond příspěvkové organizace		2013			
		Počáteční stav	Tvorba	Čerpáno	Zůstatek
Rezervní fond	ze zlepšených výsledků hospodaření	196 389,64	1 048,94	120 795,30	76 643,28
	z ostatních titulů	3 698,09	10 000,00	5 879,59	7 818,50
Celkem (rezervní fond)		200 087,73	11 048,94	126 674,89	84 461,78
Fond kulturních a sociálních potřeb		38 058,85	44 106,00	44 901,40	37 263,45
Celkem (rezervní fond a FKSP)		238 146,58	55 154,94	171 576,29	121 725,23

Zdroj: Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2013, vlastní zpracování.

V dalším školním roce 2014 (tab. 3.7) se výše rezervního fondu vytvořeného ze zlepšených výsledků hospodaření nezměnila, tedy nedošlo ani k jeho navýšení či čerpání. Základní a mateřská škola si jej tedy převádí do dalšího období v plné výši. Rezervní fond z ostatních titulů byl opět navýšen sponzorským darem v částce 10 000 Kč na výtvarné pomůcky od Spolku rodičů, který byl také vyčerpán, a tedy jeho konečná výše zůstává neměnná. Fond kulturních a sociálních potřeb byl ve školním roce 2014 navýšen o 39 085 Kč a poté čerpán v částce 49 561 Kč, tedy jeho konečný stav je 26 787,45 Kč. Použití fondu bylo uskutečněno na penzijní připojištění (18 000 Kč) a ostatní využití fondů, např. nákup pracovní sportovní obuvi, nákupu poukázek či úhrady darů k jubileu.⁴⁶

⁴⁵ Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2013

⁴⁶ Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2014

Tab. 3.7 Přehled fondů ZŠ a MŠ Hrádek za rok 2014 (v Kč)

Fond příspěvkové organizace		2014			
		Počáteční stav	Tvorba	Čerpáno	Zůstatek
Rezervní fond	ze zlepšených výsledků hospodaření	76 643,28	0,00	0,00	76 643,28
	z ostatních titulů	7 818,50	10 000,00	10 000,00	7 818,50
Celkem (rezervní fond)		84 461,78	10 000,00	10 000,00	84 461,78
Fond kulturních a sociálních potřeb		37 263,45	39 085,00	49 561,00	26 787,45
Celkem (rezervní fond a FKSP)		121 725,23	49 085,00	59 561,00	111 249,23

Zdroj: Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2014, vlastní zpracování.

Taktéž v roce 2015 zůstala výše rezervního fondů z výsledku hospodaření minulých let neměnná a škola si jej tedy v plné výši převádí do dalšího období. Dále je z tabulky 3.8 patrné, že výše sponzorského daru byla tento rok v částce 12 000 Kč, tedy o 2 000 Kč vyšší než předchozí dvě období a čerpání na výtvarné a učební pomůcky bylo ve výši 14 965 Kč. Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán ve výši 45 093 Kč na kulturu, tělovýchovu a sport (2 097 Kč), na úhradu příspěvku na penzijní připojištění (19 000 Kč) a zbylá částka na ostatní využití fondu.⁴⁷

Tab. 3.8 Přehled fondů ZŠ a MŠ Hrádek za rok 2015 (v Kč)

Fond příspěvkové organizace		2015			
		Počáteční stav	Tvorba	Čerpáno	Zůstatek
Rezervní fond	ze zlepšených výsledků hospodaření	76 643,28	0,00	0,00	76 643,28
	z ostatních titulů	7 818,50	12 000,00	14 965,00	4 853,50
Celkem (rezervní fond)		84 461,78	12 000,00	14 965,00	81 496,78
Fond kulturních a sociálních potřeb		26 787,45	48 499,00	45 093,00	30 193,45
Celkem (rezervní fond a FKSP)		111 249,23	60 499,00	60 058,00	111 690,23

Zdroj: Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2015, vlastní zpracování.

Základní a mateřská škola Hrádek s českým vyučovacím jazykem hospodařila v roce 2013 s celkovými výnosy 6 932 248,18 Kč. V dalším roce 2014 byly celkové výnosy vyšší o 12 % (7 789 818,14 Kč) a v posledním roce sledovaného období byly nižší o 2 % než v roce předchozím. Tento pokles výnosů byl způsoben především nižší dotací zřizovatele, jak je patrné v tabulce 3.9.

⁴⁷ Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2015

Dále je z níže zmíněné tabulky zřetelné, že příjmy z dotací tvoří výraznou část celkových výnosů. V roce 2013 tvoří příjem z dotací 90 % celkových výnosů, tedy převážnou část. Ostatní výnosy tvoří v tomto případě zbylých 10 %. V dalších letech 2014 a 2015 tvoří dotace 92 % celkových výnosů, tedy jejich podíl se zvýšil o 2 % oproti roku předchozímu. Ostatní výnosy jsou součástí celkových výnosů z 8 %.⁴⁸

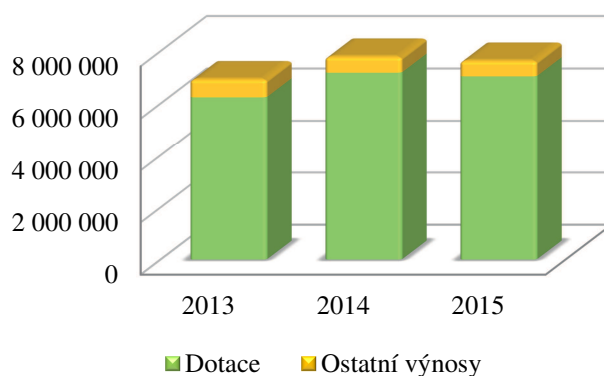
Tab. 3.9 Struktura celkových výnosů ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 - 2015 (v Kč)

Celkové výnosy / Školní rok	2013		2014		2015	
	Částka	%	Částka	%	Částka	%
Dotace	6 242 378,76	90%	7 181 589,25	92%	7 041 103,05	92%
Ostatní výnosy	689 869,42	10%	608 228,89	8%	597 059,00	8%
Výnosy celkem	6 932 248,18	100%	7 789 818,14	100%	7 638 162,05	100%

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Níže je přehled jednotlivých výnosů k přehlednějšímu porovnání uveden také v grafu 3.1.

Graf 3.1 Struktura celkových výnosů ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 - 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁴⁸ Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015

3.1.3 Analýza celkových nákladů

Celkové náklady základní a mateřské školy v obci Hrádek s českým vyučovacím jazykem budou sledovány zvlášť jako neinvestiční výdaje hrazené ze státního rozpočtu a zvlášť jako neinvestiční výdaje na provoz hrazené z rozpočtu zřizovatele, tedy obce.

První tabulka 3.10 zobrazuje jednotlivé výdaje hrazené ze státního rozpočtu, tedy přímé náklady na vzdělávání. Prostředky státního rozpočtu škola dostává prostřednictvím Krajského úřadu Moravskoslezského kraje. Finanční ukazatelé se napočítají podle limitu počtu zaměstnanců (pedagogických i nepedagogických pracovníků). Převážná část těchto nákladů je určena na platy a s tím spojené povinné odvody za zákonné a sociální zdravotní pojištění. Dále jsou z tohoto příspěvku hrazeny ostatní osobní náklady (pracovní dohody), fond kulturních a sociálních potřeb, náhrady mezd při pracovní neschopnosti (kterou platí zaměstnavatel za prvních 14 dní nemoci zaměstnance) a ostatní neinvestiční výdaje, z kterých se hradí např. učebnice a pomůcky, jsou-li žákům poskytovány bezplatně, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a ochranné pomůcky.

Jak již bylo řečeno, převážná část přímých nákladů na vzdělávání (96,5 %) je určena na platy zaměstnanců a s tím spojené povinné odvody za zákonné a sociální zdravotní pojištění. V roce 2013 se vyplatilo na platech pedagogických pracovníků 4 018 784 Kč, což představuje 71,9 % celkových přímých nákladů. V dalších letech vykazují tyto výdaje vzrůstající tendenci, ale podíl na celkových přímých nákladech je téměř neměnný – v roce 2014 se vyplatilo 4 316 115 Kč (72,6 %) a v roce 2015 se vyplatilo 4 419 042 Kč (72,5 %). Přes 24 % je pak vyplaceno na povinných odvodech za zákonné sociální a zdravotní pojištění.

Zbylé 3,5 % těchto nákladů tvoří ostatní osobní náklady, fond kulturních a sociálních potřeb, náhrady mezd při pracovní neschopnosti a ostatní neinvestiční výdaje. Již bylo zmíněno, že FKSP je tvořen 1 % z objemu hrubých mezd do roku 2015, jelikož od roku 2016 dochází k navýšení tohoto fondu z 1 % na 1,5 % a od roku 2017 na 2 % s cílem navrátit tvorbu fondu do původního stavu 2 %, který byl snížen z důvodu snížení deficitu veřejných rozpočtů v minulých letech. V námi sledovaném období se nás týká avšak pouze jedna procentní varianta. Tento příspěvek je tedy procentuálně neměnný za sledované období, avšak v peněžním vyjádření se částka meziročně navyšuje. Základní příděl FKSP tvoří 1 % z prostředků vyplacených na platy a náhrad mezd při pracovní neschopnosti.⁴⁹

⁴⁹ Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015

Tab. 3.10 Přímé náklady na vzdělávání ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 – 2015 (v Kč)

Přímé náklady na vzdělávání / Školní rok	2013	2014	2015
Prostředky na platy	4 018 784,00	4 316 115,00	4 419 042,00
OON - Ostatní osobní náklady	63 125,00	8 000,00	17 000,00
Zákonné sociální a zdravotní pojištění	1 357 868,00	1 462 825,00	1 497 897,00
Fond kulturních a sociálních potřeb	40 342,00	43 195,00	44 362,00
Náhrady mezd při PN	15 414,00	3 323,00	16 996,00
Ostatní neinvestiční výdaje	92 647,00	112 848,00	103 010,00
Učebnice	6 572,00	16 284,00	23 159,00
Knihy	6 116,00	5 961,00	1 689,00
Učební pomůcky	61 888,00	65 184,43	48 754,00
DVPP	14 555,00	22 630,00	29 408,00
OOPP	3 516,00	0,00	0,00
DDHM	0,00	2 788,57	0,00
Přímé náklady na vzdělávání celkem	5 588 180,00	5 946 306,00	6 098 307,00
Z toho Projekt OPVK EU ÚZ 33123 + jiné zdroje	108 180,00	0,00	0,00
Přímé náklady na vzdělávání (dotace SR)	5 480 000,00	5 946 306,00	6 098 307,00

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Neinvestiční výdaje hrazené z rozpočtu zřizovatele jsou zobrazeny v tabulce 3.11. Z velké části se výdaje hrazené na provoz školy odvíjí dle výše dotace zřizovatele, která je kolísavá a záleží především na plánovaných akcích školy v oblasti oprav, renovací, údržby stávajícího či nového majetku apod. V roce 2014 byla realizována oprava vstupních dveří, bylo vybaveno a připraveno k zahájení provozu nové pracoviště školní družiny a zároveň byly pořízeny nové houpačky do školního areálu. V roce 2015 byla realizována renovace zábradlí v mateřské škole a renovace zdi taktéž v mateřské škole, dále byly vymalovány zdi základní školy a opraveny podlahy v učebnách základní školy. Všechny tyto zvýšené náklady v daných letech byly kryty z provozních prostředků školy a z výše zmíněných akcí je patrné, proč jsou dotace z rozpočtu zřizovatele kolísavé.

Neinvestiční výdaje na provoz školy jsou z převážné části kryty z dotací zřizovatele, pak ze stravného, školného a ostatních výnosů (jiné dotace – např. dotace Jablunkovsko, přijaté úroky, dary, odprodej popelnic, pronájem PC učebny). Z dotací od zřizovatele bylo kryto v prvním a druhém roce sledovaného období 64 % a v roce 2015 61 % výdajů.

Největší položkou jsou náklady na potraviny, které jsou však přímo kryté stravným, které škola od rodičů žáků vybírá měsíčně. Dále to jsou opravy a údržby, které byly nejvyšší

v roce 2014 (ve srovnání s předchozím rokem o 483 149,50 Kč) a v posledním roce se částka snížila o 277 980,50 Kč. Vyšší náklady však v tomto případě byly z důvodu zahájení provozu dalšího odloučeného pracoviště mateřské školy. Výdaje za služby, které zde zahrnují výdaje za DDNM (software, upgrade, antivir), zpracování dat, odvoz odpadu, revize, plavání a ostatní služby, byly nejvyšší v roce 2014 s částkou 219 439,52 Kč. V roce 2015 byly dokonce nižší než v roce 2013 (o 6,3 %) a oproti předešlému roku se snížily o 18,5 %. Od roku 2014 již škola neplatí poplatky za elektrickou energii, jelikož tak činí obec, tedy zřizovatel. A v posledním roce již také škola neplatí poplatky za vedení bankovního účtu z důvodu změny banky, kde se již tyto poplatky neplatí. Výrazný pokles nákladů je za poplatek za teplo, kdy částka hrazená za rok 2015 je nižší o 61 %, což je způsobeno nedávno provedeným zateplením budovy zřizovatelem. Celkově jsou náklady hrazené zřizovatelem vyšší v roce 2014 o 37 % než v roce předešlém a v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014 jsou nižší o 16 %.⁵⁰

Tab. 3.11 Neinvestiční výdaje na provoz ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 – 2015 (v Kč)

Neinvestiční výdaje na provoz / Školní rok	2013	2014	2015
Materiál kancelářský, čisticí prostředky, ostatní	43 916,20	45 225,44	48 614,70
Materiál pro výuku, tiskoviny	20 848,00	29 500,72	37 939,00
DDHM	122 005,30	191 079,34	352 237,70
Vodné	17 935,00	17 845,00	18 787,00
Teplo	266 413,00	252 000,00	98 949,00
Elektrická energie	56 054,00	0,00	0,00
Opravy a údržba	12 951,00	496 100,50	218 120,00
Cestovné	2 568,00	6 525,00	8 304,00
Služby (DDNM, zpracování dat, odvoz odpadu, revize, plavání, ostatní služby)	191 075,80	219 439,52	178 943,95
Poštovné	3 264,00	1 787,00	1 845,00
Internet	5 808,00	5 192,00	6 136,00
Telefonní poplatky	8 668,07	5 921,86	6 905,00
OOPP	0,00	8 298,00	13 645,00
Pojištění majetku	16 159,00	19 570,00	19 260,00
Zákonné úrazové pojištění	15 462,00	17 491,00	18 463,00
Vzdělávání ostatních zaměstnanců (DVPP)	6 330,00	1 600,00	4 190,00
Poplatky za vedení bankovního účtu	6 916,00	5 620,66	0,00
OON jiných zaměstnanců	0,00	14 150,00	22 785,00
Náklady k projektu MŠMT OPVK EU ÚZ 33123	67 733,00	0,00	0,00
Náklady na potraviny (kryto stravným)	479 961,81	506 112,10	484 730,70
Náklady hrazené zřizovatelem celkem	1 344 068,18	1 843 458,14	1 539 855,05

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁵⁰ Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015

Základní a mateřská škola Hrádek vykazovala nejvyšší výdaje za rok 2014, kdy hospodařila s částkou 7 789 818,14 Kč a naopak v roce 2013 hospodařila s nejnižšími náklady v částce 6 932 248,18 Kč. V posledním školním roce sledovaného období pak hospodařila s částkou 7 638 162,05 Kč. Podíl nákladů hrazených ze státního rozpočtu je v prvním sledovaném roce 79 % a v posledním roce sledovaného období 80 %, tedy přibližně 20 % je hrazeno zřizovatelem a v případě prvního roku 2 % z jiných zdrojů. V roce 2014 je podíl nákladů hrazených ze státního rozpočtu nižší o 4 % a činí tedy v tomto případě 76 %. Celkové náklady meziročně stouply prvně o 12 % a pak došlo k poklesu o 2 %.

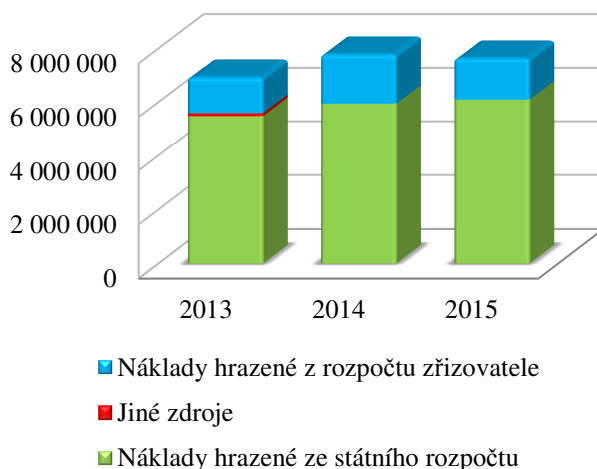
Tab. 3.12 Struktura celkových nákladů ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 - 2015 (v Kč)

Celkové náklady / Školní rok	2013		2014		2015	
	Částka	%	Částka	%	Částka	%
Náklady hrazené ze státního rozpočtu	5 480 000,00	79%	5 946 306,00	76%	6 098 307,00	80%
Jiné zdroje	108 180,00	2%	0,00	0%	0,00	0%
Náklady hrazené z rozpočtu zřizovatele	1 344 068,18	19%	1 843 512,14	24%	1 539 855,05	20%
Náklady celkem	6 932 248,18	100%	7 789 818,14	100%	7 638 162,05	100%

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Níže je přehled jednotlivých nákladů k přehlednějšímu porovnání uveden také v grafu 3.2.

Graf 3.2 Struktura celkových nákladů ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 - 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

3.2 Analýza financování polské základní a mateřské školy

3.2.1 Základní údaje o škole

První polská základní škola byla v Hrádku založena v rodinném domku již v roce 1869. Postavena a slavnostně otevřena byla nová budova polské základní školy v roce 1895. Zajímavé bylo v té době složení obyvatelstva obce, kdy z údajů ze sčítání lidu, které proběhlo v roce 1891, byl zjištěn trvalý pobyt v Hrádku 797 obyvatel, z toho 791 Poláků a žádný Čech.⁵¹

Zřizovatelem školy je obec Hrádek a statutárním orgánem této příspěvkové organizace je ředitel. Současným ředitel školy je Mgr. Kazimír Cieslar. Budova a pozemky polské základní a mateřské školy jsou ve vlastnictví zřizovatele.

Taktéž v roce 2005 byla zřízena i v polské základní a mateřské škole školská rada, jež umožňuje zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Školská rada základní polské školy obce Hrádek je složena ze tří členů, z nichž jeden člen zastupuje pedagogické pracovníky, jeden člen zákonně zastupuje žáky a jeden člen zastupuje zřizovatele, tedy obec.

Výchovně vzdělávací proces probíhá ve dvou samostatných starších budovách, kdy mateřská škola má odloučené pracoviště. V budově základní školy se nachází provizorní tělocvična, která je celoročně využívána také žáky sousední české základní školy. Součástí subjektu je školní kuchyně, školní družina a školní výdejna. Rozpočet stanovený zřizovatelem umožňuje průběžnou údržbu, modernizaci, rekonstrukci a další opravy obou budov. Větší investice v posledních letech v této základní škole proběhly v podobě vybavení počítačové učebny novými počítači, stoly a knihovničkou. Také byla rekonstruována koupelna, sociální zařízení pro děti a nábytkem byla dovybavena herna pro děti.

Škola poskytuje formou denního studia základní vzdělání pro žáky 1. až 5. třídy, kdy vyučovacím jazykem je jazyk polský. V základní škole se vyučuje podle vzdělávacího oboru Základní škola a podle vzdělávacího programu Školní vzdělávací program „Solární škola“.

⁵¹ OBEC HRÁDEK. *Současnost* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.obechradek.cz/moje-obec/soucasnost/>

Činnost školy je zajišťována pedagogickými pracovníky (učitelé a vychovatelky školní družiny) a nepedagogickými zaměstnanci v následujících pracovních zařazeních – vedoucí školní jídelny, kuchařka, uklízečky a účetní. Běžné opravy a údržbu provádějí podle potřeby pracovníci obce. Škola také provádí doplňkovou činnost prostřednictvím školní vývařovny a školní výdejny, kterou je vaření pro cizí strávníky. Následující tabulka 3.13 uvádí počty pedagogických a nepedagogických pracovníků jako fyzické stavy zaměstnanců (FS) ve školních letech 2012/2013 až 2014/2015 a také souhrn úvazků u jednotlivých skupin pracovníků jako přepočtený stav (PS), jelikož bez této informace by údaje ohledně počtu zaměstnanců byly nepřesné. Někteří zaměstnanci totiž ve škole nepracují na celé úvazky. Počty zaměstnanců se samozřejmě každoročně mění, přizpůsobují se dle aktuálního počtu dětí/žáků základní či mateřské školy nebo počtu žáků ve školní družině.⁵²

Tab. 3.13 Počet pedagogických a nepedagogických pracovníků ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem v letech 2012 – 2015

Personální zabezpečení / Školní rok	2012/2013		2013/2014		2014/2015	
	FS	PS	FS	PS	FS	PS
Počet učitelů ZŠ	4	3,91	4	3,91	4	3,51
Počet učitelek MŠ	2	2,00	2	2,00	3	2,65
Počet externích zaměstnanců (výuka náboženství)	2	0,05	2	0,05	0	0,00
Počet vychovatelů ŠD	2	0,74	2	0,74	1	0,69
Počet pedagogických pracovníků ZŠ a MŠ	10	6,70	10	6,70	8	6,84
Počet správních zaměstnanců ZŠ a MŠ	3	1,95	3	1,95	3	1,95
Počet správních zaměstnanců ŠJ	2	1,60	2	1,60	2	1,40
Počet nepedagogických pracovníků MŠ a ZŠ	5	3,55	5	3,55	5	3,35
Celkem	15	10,25	15	10,25	13	10,19

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015, vlastní zpracování.

I přesto, že se fyzický počet pedagogických pracovníků v posledním roce sledovaného období snížil o dva pracovníky, celkový přepočtený stav zaměstnanců se zvýšil z 6,7 na 6,84. Je to především kvůli zvýšenému počtu učitelek mateřské školky, kdy došlo kvůli velkému zájmu k otevření jedné třídy mateřské školy navíc. Zároveň škola již nevyužívá v posledním roce externí zaměstnance na výuku náboženství. Počet nepedagogických pracovníků byl za

⁵² Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015

celé tři roky neměnný, kdy ve škole pracovalo po celou dobu 5 nepedagogických pracovníků. Pouze se nepatrně snížil jejich přepočtený stav, jelikož došlo k poklesu u správních zaměstnanců školní družiny ve školním roce 2014/2015.

Celkový počet zaměstnanců ve školních letech 2012/2013 a 2013/2014 je shodný, tedy ve škole pracovalo celkem 15 pedagogických a nepedagogických zaměstnanců. V roce 2014/2015 celkový počet klesl na 13 zaměstnanců. Z výše uvedené tabulky lze konstatovat, že průměrný počet pedagogických zaměstnanců základní a mateřské školy je 9 zaměstnanců.

V další tabulce 3.14 budou uvedeny informace o počtech dětí/žáků a tříd v jednotlivých letech sledovaného období. S počtem dětí/žáků pak také souvisí vzdělávací náklady, které jsou stanoveny jako výše výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě/žáka na příslušný kalendářní rok.

Tab. 3.14 Počty dětí a žáků ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem v letech 2012 - 2015

Školní rok	2012/ 2013			2013 / 2014			2014 / 2015		
Typ školy	Kapacita	Skutečnost	Využití	Kapacita	Skutečnost	Využití	Kapacita	Skutečnost	Využití
Mateřská škola	22	21	95%	22	22	100%	30	29	97%
Základní škola	43	35	81%	43	31	72%	43	23	53%
Celkem	65	56	86 %	65	53	82%	73	52	71%

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015, vlastní zpracování.

Kapacita mateřské a základní školy s polským vyučovacím jazykem je menší než u české mateřské a základní školy. Celková kapacita mateřské školy je v prvních dvou školních letech sledovaného období 22 dětí a v posledním roce je kapacita vzhledem k velkému zájmu o vzdělávání v mateřské školce navýšena na 30 dětí. Toto navýšení bylo schválené Krajským úřadem Moravskoslezského kraje. Z tabulky je viditelné, že kapacita mateřské školy byla v roce 2013/2014, tedy před uskutečněným navýšením, plně využita. Díky zvýšené kapacitě vzrostl počet dětí mateřské školy na 29, což aktuálně představuje 97% využití kapacity.

Naopak využití kapacity základní školy je mnohem menší a má klesající tendenci. Kapacita školy je ve všech třech školních letech neměnná, konkrétně je určena pro 43 žáků. V prvním roce byla využita z 81 % a v dalším roce jen ze 72 %, kdy počet klesl o 4 žáky. V posledním školním roce 2014/2015 byla kapacita základní školy využita nejméně, pouhých 53 %, kdy školu navštěvovalo 23 žáků z celkově možné kapacity 43 žáků. Oproti

předchozímu roku klesla využitelnost základní školy o 19 %. To jsou ovšem důsledky demografického vývoje obyvatelstva, což bohužel škola nemůže nijak ovlivnit. Celková sumarizace kapacity mateřské a základní polské školy má také klesající tendenci, což je způsobeno snižujícím se počtem žáků základní školy. V prvním sledovaném školním roce je kapacita využita z 86 % a v posledním školním roce 2014/2015 již jen ze 71 %, kdy tedy za tři roky došlo k poklesu o 15 %.⁵³

V následující tabulce 3.15 jsou zobrazeny počty tříd v daných školách a průměrný počet dětí/žáků na jednu třídu. Mateřská i základní škola s polským vyučovacím jazykem má jednu třídu mateřské školy v prvních dvou školních letech 2012/2013 a 2013/2014 a dvě třídy (z důvodu navýšení kapacity) ve školním roce 2014/2015. Základní škola má dvě třídy, kdy první třídu tvoří žáci 1. a 2. ročníku a druhou třídu tvoří žáci 3., 4. a 5. ročníku.

Tab. 3.15 Počty tříd a dětí/žáků ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem v letech 2012 – 2015

Školní rok	Počet tříd	2012/2013		2013/2014		2014/2015	
		Počet dětí/žáků	Průměr na 1 třídu	Počet dětí/žáků	Průměr na 1 třídu	Počet dětí/žáků	Průměr na 1 třídu
Mateřská škola	1 třída/ 2 třídy	21	21	22	22	29	15
Základní škola	2 třídy	35	18	31	16	23	12
Celkem	4 třídy	56	19	53	18	52	13

Zdroj: Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015, vlastní zpracování.

Průměrný počet žáků základní školy a dětí mateřské školy je ve všech třech letech sledovaného období klesající. Ve školním roce základní a mateřskou školu navštěvovalo průměrně na jednu třídu 19 dětí/žáků, v dalším školním roce byl tento počet již o jedno dítě/žáka menší, tedy se snížil o 5 % na třídu a ve školním roce 2014/2015 byl pokles nejzřetelnější, kdy došlo ke snížení počtu dětí/žáků na třídu v případě jak mateřské, tak i základní školy v průměru o 28 %. Jednotlivě je pak vyšší průměrný počet dětí na třídu v mateřské škole. V prvních dvou letech sledovaného období měla mateřská škola jednu třídu s počtem 21 a 22 dětí a v posledním roce se otevřením nové třídy kvůli velkému zájmu rodičů snížil průměrný počet na 15 dětí na jednu třídu, tedy klesl o 32 % ve srovnání s předešlými roky. Průměrný počet žáků základní školy je také klesající, ve školním roce 2012/2013 bylo 18 žáků na třídu, v dalším školním roce 2013/2014 klesl počet o 11 % a v posledním roce se ještě snížil průměrný počet žáků na jednu třídu o 25 %.

⁵³ Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015

3.2.2 Analýza celkových výnosů

Celkové výnosy základní a mateřské školy Hrádek s polským vyučovacím jazykem budou jako v případě české základní a mateřské školy sledovány zvlášť jako dotace a zvlášť jako ostatní výnosy. Přehled přijatých dotací je zobrazen v následující tabulce 3.16.

Tab. 3.16 Přijaté dotace ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 – 2015 (v Kč)

Dotace / Školní rok	2013	2014	2015
Dotace z MSK	3 850 000,00	3 750 433,00	3 592 000,00
Dotace od zřizovatele	863 000,00	824 671,55	676 104,71
<i>Nepoužitý příspěvek na účtě školy k čerpání v nákladovém období</i>	<i>-271 219,10</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Dotace EU ÚZ 33123	0,00	58 249,00	0,00
Rozvojový program ÚZ 33052	0,00	0,00	96 107,00
Rozvojový program ÚZ 33061	0,00	0,00	18 241,00
Projekt Výzva č. 56	0,00	0,00	415 945,00
Dotace celkem	4 441 780,90	4 633 353,55	4 798 397,71

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Přijaté dotace mají na rozdíl od české základní a mateřské školy v námi sledovaném období 2013 až 2015 rostoucí tendenci. V roce 2014 je částka získaná z dotací v hodnotě 4 633 353,55 Kč vyšší o 4,5 % a v následujícím roce vzrostla o částku 165 044,16 Kč, což představuje nárůst o dalších 3,5 %. Tento nárůst byl způsoben především získáním dotací z jiných zdrojů, než jsou dotace ze státního rozpočtu či dotace od zřizovatele. V prvním roce 2013 se dotace opět od zřizovatele snižují o nepoužitý příspěvek. Jak již bylo řečeno u stejné položky vyskytující se také u české základní a mateřské školy, pokud se celý příspěvek v daném roce nespoteřebuje, tak se do výnosů zaúčtuje jen to, co se skutečně spotřebuje v nákladech a zbytek nespoteřebovaného příspěvku se ponechá na účtu 384 představující výnosy příštích období. V dalším roce je pak přednostně zúčtován ve výnosech příspěvek na provoz z minulého roku podle skutečných nákladů a teprve pak se spotřebuje příspěvek daného roku. Poskytnutá suma zřizovatelem na provoz školy tedy představovala na rok 2013 částku 591 780,90 Kč. V dalším roce tedy došlo ke zvýšení částky o 232 890,65 Kč, kdy došlo k nárůstu ve srovnání s předešlým rokem o 39 %. Tato částka byla vyšší z důvodu

celkové rekonstrukce sociálního zařízení a koupelny mateřské školy, výměny podlahy v budově základní školy, vymalování a izolace stěny základní školy včetně dalších drobných oprav. Také došlo k nákupu a celkové modernizaci počítačové učebny (s pomocí spolufinancování Konzulátu Polské republiky v Ostravě). V následujícím roce byl pak příspěvek od zřizovatele nižší o 22 %, ale stále vyšší, než poskytnutý příspěvek v roce 2013 (o 14 %). V roce 2015 byly finance od zřizovatele mimo jiné určeny také na výměnu podlah v tělocvičně a na chodbě základní školy, byly vymalovány stěny učeben základní školy a proveden nátěr schodů. Také byl rekonstruován vchodový přístřešek a vstupní hala. I zde také platí, že dotace od zřizovatele je kolísavá především z důvodu plánovaných investic v podobě nezbytných oprav a rekonstrukcí v budovách základní a mateřské školy.

I přesto, že celkově mají přijaté dotace rostoucí tendenci, jednotlivě tomu tak není. Např. dotace z Moravskoslezského kraje jsou každým rokem nižší. V prvním roce na období 2013 získala škola na dotacích z Moravskoslezského kraje 3 850 000 Kč, v dalším roce byla tato částka snížena o 99 567 Kč, což představuje snížení o 2,5 % a v dalším roce byla částka nižší ještě o dalších 158 433 Kč, tedy o 4,5 %. Je nutno však podotknout, že v tomtéž roce škola ještě získala prostředky z rozvojového programu ÚZ 33052 a ÚZ 33061, kdy se jedná o rozvojový program MŠMT na rok 2015 „Zvýšení platů pracovníků regionálního školství“ (ÚZ 33052) a „Zvýšení odměňování pracovníků regionálního školství“ (ÚZ 33061). Tyto dotace jsou vázané takzvaným účelovým znakem (ÚZ) a jsou přísně účelové, škola je tedy nemůže použít na jiný účel, než na který jsou vyhrazeny. Zatímco za rok 2014 již je v dotacích z MSK zahrnut ÚZ 33051 (rozvojový program „Zvýšení platů pedagogických pracovníků regionálního školství“ v roce 2014), v roce 2015 jsou tyto dotace vedeny zvlášť. Pokud tedy budou sečteny dotace z MSK s dotacemi na rozvojový program, lze konstatovat, že škola získala celkem na dotacích z MSK v posledním školním roce částku 3 706 348 Kč a tedy byla nižší ve srovnání s předešlým rokem pouze o 1 %. Mimo těchto příjmů škola ještě dočerpala finance z dotace EU ÚZ 33123 (EU peníze školám), které využila na mzdy, OON, sociální a zdravotní pojištění a na jiné výdaje. Tato dotace byla poskytnuta v celkové výši 428 467 Kč a čerpána v letech 2011 až 2014. V roce 2013 byla čerpána dotace ve výši 134 102 Kč a dočerpána byla v roce 2014 v částce 58 249 Kč. Jedná se o stejnou dotaci (operační program Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách), která byla také poskytnuta české základní škole (v částce 568 946 Kč). Dále jsou zde příjmy z dotace na projektu Výzva č. 56, kdy se škola zúčastnila projektu „Čteme s úsměvem“ s použitím těchto finančních prostředků na nákup knih pro čtenářské díly, DDHM, tonerů, softwarů, školení pro

učitele, zahraničního jazykového kurzu taktéž pro učitele a stínování (shadowing) pro pedagogy v Polsku. Z celkově získaných dotací za rok 2015 představovala částka z tohoto projektu ve výši 415 945 Kč celých 8,5 %.

Z ostatních výnosů (tab. 3.17) tvoří největší příjmy finance přijaté ze stravného. Jak již bylo řečeno, škola provádí také doplňkovou činnost prostřednictvím školní vývařovny a školní výdejny, kterou je vaření pro cizí strávníky. V prvních dvou školních letech byl výnos ze stravného významný, v prvním roce činil přes 69 % podílu a v dalším roce dokonce 91,5 % podílu ostatních příjmů. V posledním roce byl tento podíl 76 %, přesto tato částka byla nejnižší, a to o 53 % nižší v porovnání s prvním rokem 2013. Další položkou jsou příjmy ze školného, což v tomto případě představuje školné za pobyt v mateřské školce a také pobyt ve školní družině. V roce 2013 jsou zde součástí ostatních výnosů také prostředky ze zúčtování fondů, tedy využití přidělené dotace z MŠMT (EU peníze školám) a také dotaci z Konzulátu Polské republiky v Ostravě na, jak již bylo zmíněno, modernizaci počítačové učebny. V posledním roce 2015 dále příspěvková organizace využila svůj rezervní fond k dalšímu rozvoji své činnosti a použila z něj částku ve výši 40 000 Kč. Výnos z ostatních příjmů byl nejznamenatelnější v roce 2013, což bylo získané na nájemném. V dalším roce je získána pouze malá částka 601,- Kč z prodeje počítačových stolů. Z celkového pohledu je však příjem školy z ostatních výnosů značně klesající. V roce 2014 je nižší o 33 % ve srovnání s rokem předešlým a v dalším roce se příjem snížil o dalších 37 %. Při porovnání prvního a posledního roku sledovaného období, jsou ostatní výnosy nižší o 57 %.⁵⁴

Tab. 3.17 Ostatní výnosy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 – 2015 (v Kč)

Ostatní výnosy / Školní rok	2013	2014	2015
Stravné	608 430,00	540 388,00	284 353,00
Školné	40 740,00	48 750,00	49 540,00
Úroky přijaté	2 613,84	708,36	0,00
Ostatní příjmy (nájemné apod.)	10 501,00	601,00	0,00
Zúčtování fondů (OP VK EÚ)	134 102,00	0,00	0,00
Dotace Konzultát PR v ČR	80 000,00	0,00	0,00
Použití fondu	0,00	0,00	40 000,00
Ostatní výnosy	0,00	0,00	1,00
Ostatní výnosy celkem	876 386,84	590 447,36	373 894,00

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁵⁴ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

Jak v případě české příspěvkové organizace, tak i zde v souvislosti s výše uvedeným zúčtováním fondů budou představeny fondy, které daná příspěvková organizace využívá ke své činnosti. Základní a mateřská škola s polským vyučovacím jazykem využívá rezervní fond tvořený z výsledků hospodaření minulých let, rezervní fond tvořený ze sponzorských darů na učební pomůcky, fond kulturních a sociálních potřeb a v posledním roce použila také investiční fond.

V roce 2013 byl počáteční stav rezervního fondu 154 933,74 Kč (tab. 3.18), kdy přes 99 % bylo součástí rezervního fondu tvořeného ze zlepšených výsledků hospodaření. Tato částka se ještě navýšila zlepšeným výsledkem hospodaření z předešlého roku a konečný stav rezervního fondu se tedy navýšil o 41 % na částku 260 764,94 Kč, kterou škola v daném roce nijak nečerpala. FKSP byl čerpán především na stravování (19 280 Kč), na úhradu příspěvku na penzijní připojištění (7 200 Kč) a na ostatní využití fondu, např. v podobě daru k jubileu (9 485 Kč). Zůstatek na FKSP byl k 31. 12. 2013 v částce 24 456,15 Kč.⁵⁵

Tab. 3.18 Přehled fondů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za rok 2013 (v Kč)

Fond příspěvkové organizace		2013			
		Počáteční stav	Tvorba	Čerpáno	Zůstatek
Rezervní fond	ze zlepšených výsledků hospodaření	153 930,65	105 831,20	0,00	259 761,85
	z ostatních titulů	1 003,09	0,00	0,00	1 003,09
Celkem (rezervní fond)		154 933,74	105 831,20	0,00	260 764,94
Fond kulturních a sociálních potřeb		28 473,15	31 948,00	35 965,00	24 456,15
Celkem (rezervní fond a FKSP)		183 406,89	137 779,20	35 965,00	285 221,09

Zdroj: Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013, vlastní zpracování.

V dalším roce 2014 (tab. 3.19) nedošlo k žádné změně v případě rezervního fondu, jak již rezervního fondu tvořeného ze zlepšených výsledků hospodaření, tak rezervního fondu z ostatních titulů. Nebyla převedena ani čerpána žádná částka, tedy příspěvková organizace si jej převádí do dalšího období v plné výši. Fond kulturních a sociálních potřeb byl v roce 2014 navýšen o 25 195 Kč a poté čerpán v částce 38 556 Kč, tedy jeho konečný stav je 11 095,15 Kč. Použití fondu bylo použito jako příspěvek na stravování (21 296 Kč), na úhradu příspěvku na penzijní připojištění (7 200 Kč) a na ostatní využití fondů, např. schůzové činnosti (10 060 Kč).⁵⁶

⁵⁵ Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013

⁵⁶ Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2014

Tab. 3.19 Přehled fondů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za rok 2014 (v Kč)

Fond příspěvkové organizace		2014			
		Počáteční stav	Tvorba	Čerpáno	Zůstatek
Rezervní fond	ze zlepšených výsledků hospodaření	259 761,85	0,00	0,00	259 761,85
	z ostatních titulů	1 003,09	0,00	0,00	1 003,09
Celkem (rezervní fond)		260 764,94	0,00	0,00	260 764,94
Fond kulturních a sociálních potřeb		24 456,15	25 195,00	38 556,00	11 095,15
Celkem (rezervní fond a FKSP)		285 221,09	25 195,00	38 556,00	271 860,09

Zdroj: Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2014, vlastní zpracování.

V roce 2015, jak zobrazuje tab. 3.20, došlo k čerpání rezervního fondu ze zlepšených výsledků hospodaření v plné výši, kdy částka ve výši 259 761,85 Kč byla převedena do investičního fondu, odkud ještě v tomtéž roce byla v plné výši odvedena do rozpočtu zřizovatele, tedy výše rezervního fondu z výsledku hospodaření vykazovala ke konci roku 2015 nulový zůstatek. Tento převod byl proveden z důvodu realizované rekonstrukce školního hřiště v roce 2015, kdy se škola podílela na spolufinancování. Tato rekonstrukce byla financována z dotace obce.

Rezervní fond tvořený z ostatních titulů, především ze sponzorských darů, byl navýšen o 40 000 Kč ve formě peněžního daru, ale taktéž byl čerpán v tomtéž roce. Celkový zůstatek všech fondů je s částkou 11 007,24 Kč nejnižší za období 2013 až 2015. Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán v částce 30 871 Kč opět na příspěvek na stravování, penzijní připojištění a ostatní užití fondu. Jeho zůstatek v tomto roce je taktéž nejvyšší za tři sledované období.⁵⁷

Tab. 3.20 Přehled fondů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za rok 2015 (v Kč)

Fond příspěvkové organizace		2015			
		Počáteční stav	Tvorba	Čerpáno	Zůstatek
Rezervní fond	ze zlepšených výsledků hospodaření	259 761,85	0,00	259 761,85	0,00
	z ostatních titulů	1 003,09	40 000,00	40 000,00	1 003,09
Celkem (rezervní fond)		260 764,94	40 000,00	299 761,85	1 003,09
Fond kulturních a sociálních potřeb		11 095,15	30 871,00	31 962,00	10 004,15
Celkem (rezervní fond a FKSP)		271 860,09	70 871,00	331 723,85	11 007,24
Investiční fond		0,00	259 761,85	259 761,85	0,00
Celkem (investiční fond, rezervní fond a FKSP)		271 860,09	330 632,85	591 485,70	11 007,24

Zdroj: Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2015, vlastní zpracování.

⁵⁷ Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2015

Základní a mateřská škola Hrádek s polským vyučovacím jazykem hospodařila v roce 2013 s celkovými výnosy 5 318 167,74 Kč. V dalším roce 2014 byla tato částka nižší o 2 % především kvůli nižším ostatním výnosům a v posledním roce sledovaného období byly celkové výnosy ještě nižší o další 1 % ve srovnání s rokem předchozím. Celkový přehled výnosů je zobrazen v tabulce 3.21.⁵⁸

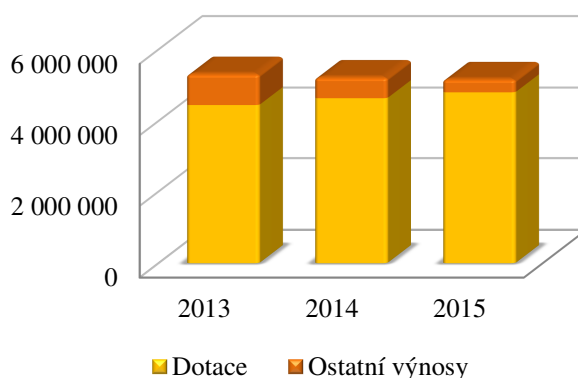
Tab. 3.21 Struktura celkových výnosů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 - 2015 (v Kč)

Celkové výnosy / Školní rok	2013		2014		2015	
	Částka	%	Částka	%	Částka	%
Dotace	4 441 780,90	84%	4 633 353,55	89%	4 798 397,71	93%
Ostatní výnosy	876 386,84	16%	590 447,36	11%	373 894,00	7%
Výnosy celkem	5 318 167,74	100%	5 223 800,91	100%	5 172 291,71	100%

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že příjmy z dotací tvoří výraznou část celkových výnosů. V roce 2013 tvoří příjem z dotací 84 % celkových výnosů. Ostatní výnosy tvoří v tomto případě zbylých 16 %. V dalším roce 2014 představují dotace 89 % a v posledním roce 2015 93 %, kdy tedy podíl příjmu z dotací je nejvýraznější.

Graf 3.3 Struktura celkových výnosů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 - 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁵⁸ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

3.2.3 Analýza celkových nákladů

Celkové náklady základní a mateřské školy v obci Hrádek s polským vyučovacím jazykem budou v této části diplomové práce sledovány zvlášť jako neinvestiční výdaje hrazené ze státního rozpočtu a zvlášť jako neinvestiční výdaje na provoz hrazené z rozpočtu zřizovatele.

Tabulka 3.22 zobrazuje jednotlivé výdaje hrazené ze státního rozpočtu, tedy přímé náklady na vzdělávání. Převážná část těchto nákladů je určena na platy a s tím spojené povinné odvody za zákonné sociální a zdravotní pojištění. Dále jsou z tohoto příspěvku hrazeny ostatní osobní náklady (pracovní dohody), fond kulturních a sociálních potřeb, náhrady mezd při pracovní neschopnosti a ostatní neinvestiční výdaje, z kterých se hradí např. učebnice a pomůcky, jsou-li žákům poskytovány bezplatně, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a ochranné pomůcky. Prostředky určené na platy představují největší podíl, avšak každoročně se tato částka snižuje. V roce 2013 byl tento podíl 73 %, v dalším roce představoval 72,5 % a v roce 2015 opět 73 %. Podíl je tedy téměř stejný, i když částka se každoročně snižuje. V roce 2015 byla nižší o 271 932 Kč. Další výraznou položkou jsou odvody za zákonné sociální a zdravotní pojištění, které činí 34 % (25 % pojistné na sociální zabezpečení, 9 % na zdravotní pojištění). Částky za tyto odvody mají klesající tendenci, jelikož se jejich výše odvíjí od částky určené na platy. Celkem tyto dvě položky tvoří v každém roce sledovaného období 97 % podíl z přímých nákladů na vzdělávání. Dalšími položkami zde jsou také vyplacené ostatní osobní náklady (dohody o provedení práce – platy pro vedoucí kroužků, práce nad rámec povinností, provedené úpravy školníkem aj.), odvody do fondu kulturních a sociálních potřeb, který se taktéž odvíjí dle výše vyplacených prostředků na platy, náhrady mezd při placené nemocenské, kterou vyplácí zaměstnavatel za prvních 14 dní nemoci zaměstnance a ostatní neinvestiční výdaje, kde patří nákup učebnic, knih, učebních pomůcek a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Celková částka vydaná na náklady na vzdělávání byla za rok 2013 ve výši 4 066 962 Kč, avšak pouze 3 850 000 Kč se použilo z dotace ze státního rozpočtu, zbytek byl uhrazen z operačního programu EU peníze školám a jiných zdrojů (ze zdrojů z hospodářské činnosti). Tato částka v roce 2013 představovala 5 %. Jelikož finance vydané na platy mají klesající tendenci a tvoří 97 % všech přímých nákladů na vzdělávání, mají tedy celkově tyto přímé

náklady klesající tendenci taktéž. V roce 2014 byly nižší o 8 % a v dalším roce poklesly ještě o další 1 %.⁵⁹

Tab. 3.22 Přímé náklady na vzdělávání ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 – 2015 (v Kč)

Přímé náklady na vzdělávání / Školní rok	2013	2014	2015
Prostředky na platy	2 965 634,00	2 719 098,00	2 693 702,00
OON - Ostatní osobní náklady	10 000,00	5 000,00	7 000,00
Zákonné sociální a zdravotní pojištění	982 015,00	924 492,00	915 868,00
Fond kulturních a sociálních potřeb	29 046,00	27 243,00	26 992,00
Náhrady mezd při PN	0,00	5 184,00	5 595,00
Ostatní neinvestiční výdaje	80 267,00	69 416,00	57 191,00
Učebnice	8 889,00	14 273,00	18 236,00
Knihy	4 991,00	5 150,00	5 149,00
Učební pomůcky	44 988,00	35 283,00	23 056,00
DVPP	21 399,00	14 710,00	10 750,00
Přímé náklady na vzdělávání celkem	4 066 962,00	3 750 433,00	3 706 348,00
Z toho Projekt OPVK EU ÚZ 33123 + jiné zdroje	216 962,00	0,00	0,00
Přímé náklady na vzdělávání (dotace SR)	3 850 000,00	3 750 433,00	3 706 348,00

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

V tabulce 3.23 jsou zobrazeny neinvestiční výdaje hrazené z rozpočtu zřizovatele, kdy se jedná o prostředky na provoz školy. Prostředky plynou na údržbu, energii, drobný dlouhodobý hmotný majetek, odpisy majetku (DHM nad 40 tis. Kč a DNM nad 60 tis. Kč) a provozní výdaje (telefon, internet, služby, odpady, kancelářské potřeby, čisticí prostředky, poštovné, plavání žáků, pojištění žáků, mzdy za dohody apod.). V případě polské školy se odepisuje, v případě české školy se neodepisovalo. Jak již bylo zmíněno, budovy a pozemky jsou ve vlastnictví zřizovatele. Česká škola má pouze drobný majetek, který se neodepisuje. V polské škole se odpisuje plynový sporák pořízený v roce 2012 a kopírka darovaná v minulém roce od zřizovatele.

⁵⁹ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

Tab. 3.23 Neinvestiční výdaje na provoz ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 – 2015 (v Kč)

Neinvestiční výdaje na provoz / Školní rok	2013	2014	2015
Pohoštění (Jubileusz)	0,00	0,00	16 823,00
Materiál kancelářský, čisticí prostředky, ostatní	55 930,20	68 521,10	73 290,50
Materiál pro výuku, tiskoviny	42 569,50	74 115,30	42 057,70
DDHM	168 492,00	285 296,18	51 527,00
Vodné	11 494,00	7 175,00	6 787,00
Teplo	71 669,00	73 400,00	11 952,00
Elektrická energie	45 802,00	0,00	0,00
Plyn	5 600,00	9 317,00	5 321,00
Opravy a údržba	152 153,00	202 884,00	302 305,00
Cestovné	6 385,00	15 185,00	11 289,00
Služby (DDNM, zpracování dat, odvoz odpadu, revize, plavání, ostatní služby)	164 508,60	96 440,50	155 124,67
Poštovné	796,00	1 722,00	3 062,00
Internet	4 680,00	4 290,00	4 680,00
Telefonní poplatky	11 101,00	10 725,00	14 062,00
OOPP	5 212,80	7 939,00	5 237,00
Pojištění majetku	5 850,00	9 736,00	9 736,00
Zákonné úrazové pojištění	12 314,00	11 613,00	11 273,00
Vzdělávání ostatních zaměstnanců (DVPP)	3 350,00	1 200,00	1 950,00
Odpisy DHM	5 832,00	5 832,00	5 291,00
Poplatky za vedení bankovního účtu	5 937,00	4 992,57	0,00
Mzdy JZ, OON JZ, odvody, FKSP	0,00	116 073,00	35 625,00
Náklady k projektu MŠMT OPVK EU ÚZ 33123	31 424,00	0,00	0,00
Náklady na potraviny (kryto stravným)	440 105,64	408 662,26	283 105,84
Náklady hrazené zřizovatelem celkem	1 251 205,74	1 415 118,91	1 050 498,71

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Největší položkou jsou zde náklady na potraviny, ty jsou však kryté stravným. Další významnou položkou je drobný dlouhodobý hmotný majetek, služby, opravy a údržba. Škola vynaložila největší částku (285 296,18 Kč) na pořízení DDHM v roce 2014, která byla vyšší o 41 % než v roce předešlém a zároveň vyšší o 82 % než v roce 2015. Částka na pořízení DDHM bylo v roce 2014 vysoká z důvodu nákupu a celkové modernizaci počítačové učebny. V případě nákladů vynaložených na opravu a údržbu je zřetelná každoroční větší spotřeba těchto financí. V roce 2013 bylo použito 152 153 Kč, v následujícím roce byla již tato částka vyšší o 25 % a v dalším došlo k nárůstu o dalších 33 %. Ve škole v tomto období probíhaly nutné rekonstrukce, jako např. rekonstrukce sociálního zařízení mateřské školy, výměna podlahy v budově základní školy a malování v roce 2014 a dále v roce 2015 výměna podlahy v tělocvičně a na chodbě základní školy, malování, nátěr schodů, rekonstrukce vchodového přístřešku a vstupní haly. Poslední výraznou položkou jsou služby, kam patří DDNM, odpady,

revize, plavání atd. Nejnižší byla částka v roce 2014 (96 440,50 Kč). V roce 2013 byly výdaje vyšší o 41 % a v roce 2015 o 38 %. Jak v případě české školy, tak v případě polské školy se od roku 2014 neplatí poplatky za elektrickou energii, jelikož je hradí zřizovatel a od roku 2015 se neplatí poplatky za vedení bankovního účtu kvůli změně banky. V případě plateb za teplo také došlo k výraznému poklesu, kdy v roce 2015 bylo zapláceno za tyto náklady o 84 % méně než v roce 2014. Je to z důvodu nedávno provedeného zateplení budovy zřizovatelem. Také je zde patrné výrazné navýšení u vyplacených mezd v roce 2014. Pokud totiž nemá daný pedagogický pracovník dokončeno odpovídající vzdělání, hradí se tyto náklady z rozpočtu zřizovatele. Zároveň se zde platí jiné dohody, např. dohoda za provedené opravy ve škole. Navýšení této částky souvisí s výplatou mezd za výkon hospodářské činnosti, kdy se tato částka v tomto roce eviduje zvlášť v rozpočtu zřizovatele, nikoliv v přímých nákladech na vzdělávání, jak tomu bylo předchozí rok.

Z celkového hlediska pak u neinvestičních výdajů došlo v roce 2014 o nárůst ve výši 499 389,96 Kč, což představuje 27% nárůst a v roce 2015 pak byly zase tyto výdaje nižší o 303 603,09 Kč, tedy došlo k poklesu o 16,5 %.

Základní a mateřská škola Hrádek s polským vyučovacím jazykem vykazovala nejvyšší výdaje za rok 2013, kdy hospodařila s částkou 5 318 167,74 Kč. V dalším roce hospodařila s nižšími náklady ve výši 5 223 800,91 Kč, což představovalo pokles o 1 %. K hospodaření s nižší částkou došlo také v dalším roce, kdy byla částka celkově nižší o 51 009,20 Kč, což představuje pokles o další 1 %. Podíl nákladů hrazených ze státního rozpočtu je ve všech letech stejný a představuje vždy 72 %. Zde hrají také nemalou část příjmy z jiných zdrojů, zejména v posledním roce, kdy tento podíl byl 8%. Tato částka byla alokována na financování Projektu Výzva č. 56 (projekt „Čteme s úsměvem“).⁶⁰

⁶⁰ Výroční zpráva hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

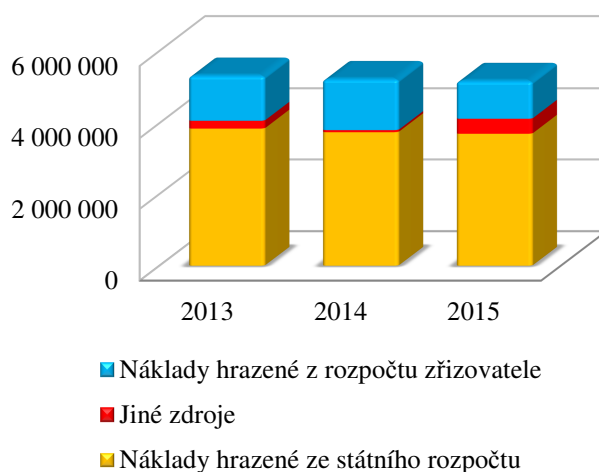
Tab. 3.24 Struktura celkových nákladů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 - 2015 (v Kč)

Celkové náklady / Školní rok	2013		2014		2015	
	Částka	%	Částka	%	Částka	%
Náklady hrazené ze státního rozpočtu	3 850 000,00	72%	3 750 433,00	72%	3 706 348,00	72%
Jiné zdroje	216 962,00	4%	58 249,00	1%	415 945,00	8%
Náklady hrazené z rozpočtu zřizovatele	1 251 205,74	24%	1 415 118,91	27%	1 050 498,71	20%
Náklady celkem	5 318 167,74	100%	5 223 800,91	100%	5 172 791,71	100%

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Níže je přehled jednotlivých nákladů k přehlednějšímu porovnání uveden také v grafu 3.4.

Graf 3.4 Struktura celkových nákladů ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 - 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015, vlastní zpracování.

3.2.4 Doplnková činnost školy

Príspevkové organizaci může její zřizovatel povolit provádění doplňkové činnosti, která by měla navazovat na její hlavní činnost. Cílem doplňkové činnosti je lepší využití hospodářského výsledku a kvalifikovaných pracovníků. Doplňková činnost však není činnost

hlavní a nesmí tedy narušit plnění hlavního účelu. Zisk z této hospodářské činnosti školy lze použít jen ve prospěch hlavní činnosti. Zákon také příspěvkové organizaci ukládá povinnost sledovat doplňkovou činnost odděleně. Jednou z podmínek je, aby tato činnost nebyla ztrátová. Podmínky pro provozování doplňkové činnosti mohou být stanoveny ve zřizovací listině nebo v pokynech zřizovatele. Jestliže by byla doplňková činnost delší dobu ztrátová, je třeba posoudit, zda se nejedná o neúčelné a ne hospodárné využívání veřejných prostředků.

V případě mateřské a základní školy Hrádek s polským vyučovacím jazykem byla hospodářská činnost v účetnictví evidována od roku 2015, kdy škola vaří jídlo pro cizí strávníky. V roce 2015 byly náklady na hospodářskou činnost ve výši 273 923 Kč a výnosy 280 179 Kč, tedy škola vykázala mírný zisk z této činnosti. Tyto zdroje jsou pak použity ve prospěch hlavní činnosti, v tomto případě na vyplacení části mezd nepedagogických pracovníků.⁶¹

3.3 Zhodnocení výsledků analýzy

V následující části diplomové práce budou zobrazeny výsledky hospodaření za jednotlivé období, porovnány výsledky mezi školami navzájem, kdy budou propočteny celkové výnosy školy na jedno dítě/žáka a také příjmy ze státního rozpočtu vyplacené prostřednictvím Krajského úřadu Moravskoslezského kraje na jednoho zaměstnance či jedno dítě/žáka.

3.3.1 Výsledek hospodaření

Ze zjištěných údajů ohledně celkových výnosů a nákladů školy, s kterými škola hospodařila v letech 2013 až 2015 bude zjištěn výsledek hospodaření. V případě české školy se jedná každoročně o nulový výsledek hospodaření, tedy lze konstatovat, že základní a mateřská škola beze zbytku vyčerpala prostředky z rozpočtu Moravskoslezského kraje na přímé vzdělávání a taktéž hospodaření s financemi na provoz hrazené z dotací zřizovatele bylo plně využito.

⁶¹ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. aktualiz. vydání Olomouc: ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8.

Tab. 3.25 Výsledek hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek za období 2013 – 2015 (v Kč)

Položka / Rok	2013	2014	2015
Výnosy celkem	6 932 248,18	7 789 818,14	7 638 162,05
Náklady celkem	6 932 248,18	7 789 818,14	7 638 162,05
Výsledek hospodaření (hlavní činnost)	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015, vlastní zpracování.

V případě základní a mateřské školy v obci Hrádek s polským vyučovacím jazykem lze konstatovat obdobný výsledek. Hospodaření školy, tedy rozdíl mezi výnosy a náklady školy v letech 2013, 2014 a 2015 bylo vždy uzavřeno s nulovým výsledkem hospodaření. Škola pak v roce 2015 prostřednictvím hospodářské činnosti vykázala kladný hospodářský výsledek ve výši 6 256 Kč, který použila ve prospěch hlavní činnosti školy.

K dané doplňkové činnosti školy je pak nutné podotknout, že škola doplňkovou činnost ve svých výročních zprávách vede odděleně mimo hlavní činnost až od roku 2015 i přesto, že tuto doplňkovou činnost prováděla v předchozích dvou letech. Z provedené analýzy hospodaření bylo zjištěno, že v prvních dvou letech byla doplňková činnost školy v podobě vaření jídla pro cizí strážníky vedena jako součást hlavní činnosti školy. K oddělení těchto dvou činností došlo až změnou zaměstnankyně ekonomického úseku školy.⁶²

Tab. 3.26 Výsledek hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem za období 2013 – 2015 (v Kč)

Položka / Rok	2013	2014	2015
Výnosy celkem	5 318 167,74	5 223 800,91	5 172 291,71
Náklady celkem	5 318 167,74	5 223 800,91	5 172 291,71
Výsledek hospodaření (hlavní činnost)	0,00	0,00	0,00
Náklady celkem	0,00	0,00	273 923,00
Výnosy celkem	0,00	0,00	280 179,00
Výsledek hospodaření (doplňková činnost)	0,00	0,00	6 256,00

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁶² Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015 a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

3.3.2 Zhodnocení výsledků analýzy

Předmětem analýzy byly dvě příspěvkové organizace, které zřídila obec Hrádek ve Slezsku pro zajišťování vzdělávání a školských služeb pro děti svých občanů. Následující kapitola je zaměřena na zhodnocení výsledků analýzy.

Z porovnání celkových výnosů z dotací Moravskoslezského kraje, z dotací zřizovatele a popř. z jiných zdrojů je patrné z tabulky uvedené níže (3.27), že základní a mateřská škola s českým vyučovacím jazykem hospodaří s větším objemem prostředků než základní a mateřská škola s polským vyučovacím jazykem. Tento rozdíl je způsoben především vyšším počtem dětí a žáků v případě ZŠ a MŠ s českým vyučovacím jazykem. Celkový objem financí plynoucí české základní škole byl za námi sledované období 22 360 228,37 Kč. V případě druhé školy byl tento příjem nižší o 30 %. Z meziroční procentuálního rozdílu je znatelný rozdíl ve výnosech u české základní školy, kdy její výnosy byly v roce 2014 ve srovnání s rokem předešlým vyšší o 12,37 %. Poté došlo k mírnému poklesu o necelé 2 %. U polské základní školy lze konstatovat pouze mírný pokles financí v rozmezí jednoho až dvou procent v roce 2014 a 2015. Celkově lze z daných informací odvodit, že prostředky na hospodaření školy mají spíše klesající tendenci.⁶³

Tab. 3.27 Přehled celkových výnosů za období 2013 – 2015 (v Kč)

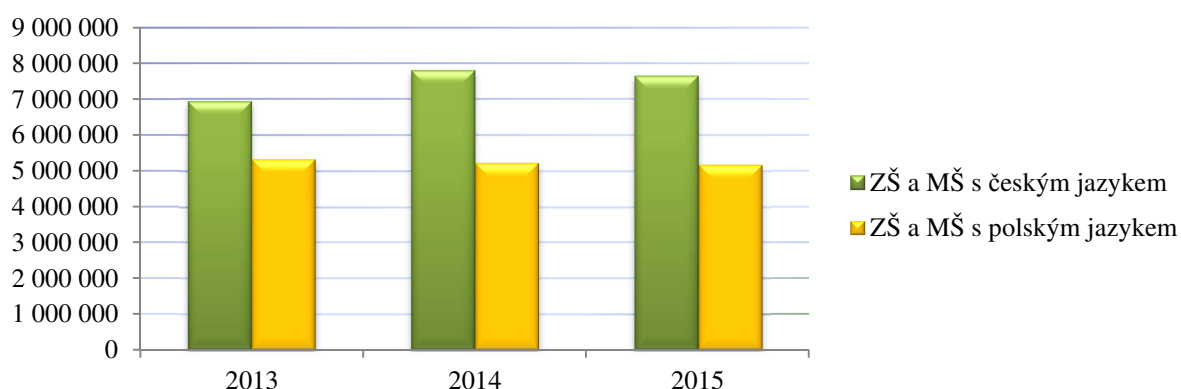
Roky / Položka	ZŠ a MŠ s českým jazykem		ZŠ a MŠ s polským jazykem	
	Částka	Meziroční změna	Částka	Meziroční změna
2013	6 932 248,18	x	5 318 167,74	x
2014	7 789 818,14	12,37%	5 223 800,91	-1,77%
2015	7 638 162,05	-1,95%	5 172 291,71	-1,01%
Celkem	22 360 228,37	x	15 714 260,36	x

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Níže je uveden graf 3.5 pro přehlednější zobrazení celkových výnosů obou škol. Z grafu je patrný rozdíl v objemu získaných prostředků na financování příspěvkové organizace a taktéž spíše klesající tendence výnosů (s výjimkou české školy v roce 2014).

⁶³ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015 a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

Graf 3.5 Přehled celkových výnosů za období 2013 – 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Dále budou porovnány celkové finance, s kterými škola hospodařila za námi tři sledované roky a tyto finance budou propočteny průměrně na jedno dítě/žáka základní a mateřské školy. V tabulce je tedy opět zobrazen celkový příjem financí, s kterými obě školy hospodařily. Jelikož tento celkový objem prostředků je dosti odlišný především z důvodu rozdílné velikosti každé školy kvůli počtu dětí/žáků, byly propočteny tyto celkové výnosy průměrně na jedno dítě/žáka základní a mateřské školy na jeden rok. I v tomto porovnání jsou značné rozdíly, kdy průměrná roční částka na jedno dítě/žáka v námi sledovaném období je v české škole 62 284,76 Kč a v polské škole 97 604 Kč. Českou školu v tomto období navštěvovalo celkem 359 dětí/žáků, v polské škole to bylo celkem 161 dětí/žáků (tedy méně než polovina v případě české školy). I přesto má česká škola průměrné roční celkové náklady na jedno dítě/žáka v porovnání s polskou školou nižší o 36 %. Z tabulky je také patrné, že průměrné náklady na jedno dítě/žáka jsou v případě české školy v prvním roce stoupající (o 7 %) a poté klesají o 3 %. To se však samozřejmě také odvíjí částkami určenými na různé rekonstrukce plánované v určitých letech či různými dotačními projekty. V případě polské školy jsou v průměrné částce na jedno dítě/žáka patrné pouze meziroční vzrůstající tendence, v roce 2014 o 4 % a poté o necelé 1 %.⁶⁴

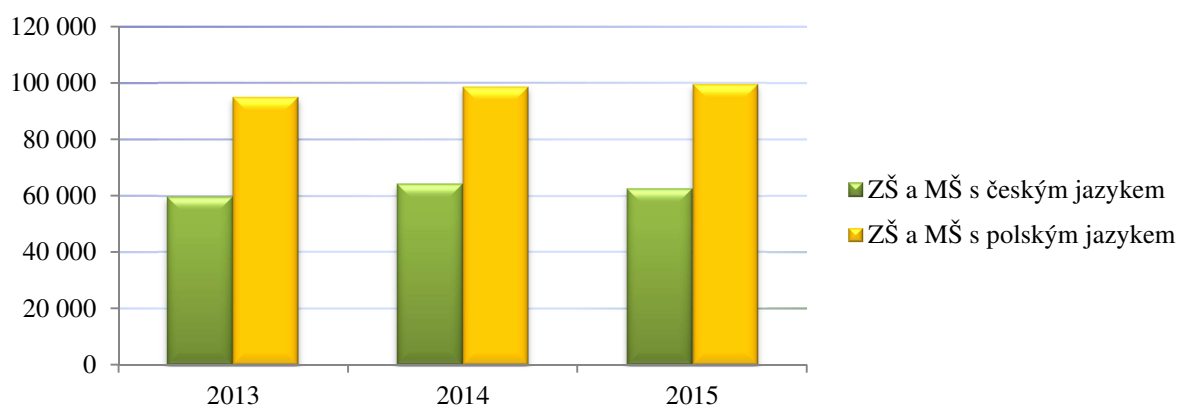
⁶⁴ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015 a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

Tab. 3.28 Přehled celkových výnosů na 1 dítě/žáka za období 2013 – 2015 (v Kč)

Rok / Položka	ZŠ a MŠ s českým jazykem			ZŠ a MŠ s polským jazykem		
	Částka	Celkový počet dětí/žáků	Průměr na 1 dítě/žáka	Částka	Celkový počet dětí/žáků	Průměr na 1 dítě/žáka
2013	6 932 248,18	116	59 760,76	5 318 167,74	56	94 967,28
2014	7 789 818,14	121	64 378,66	5 223 800,91	53	98 562,28
2015	7 638 162,05	122	62 607,89	5 172 291,71	52	99 467,15
Celkem	22 360 228,37	359	62 284,76	15 714 260,36	161	97 604,10

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Níže je uveden graf 3.6 pro přehlednější vyjádření ročních průměrných nákladů vynaložených na jedno dítě/žáka mateřské a základní školy, kdy jsou znatelné vyšší roční náklady na jedno dítě/žáka v případě polské školy.

Graf 3.6 Přehled celkových výnosů na 1 dítě/žáka za období 2013 – 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Tato část bude zaměřena na porovnání prostředků získaných z dotací Moravskoslezského kraje na přímé náklady na vzdělávání a zprůměrovány na jednoho pracovníka dané školy (jak pedagogického, tak také nepedagogického). Porovnání těchto prostředků získaných ze státního rozpočtu bylo vybráno z důvodu, že v obou příspěvkových organizacích představují značnou část výnosů, v případě české školy přes 72 % a v případě polské školy přes 80 %. V částce získané z dotací z MSK jsou také zahrnuty výnosy z rozvojových programů, které byly na tyto náklady využité, avšak v některých výročních zprávách se evidují zvlášť mimo dotace z MSK. V tabulce 3.29 se zároveň porovná nikoliv

souhrnný fyzický stav zaměstnanců, ale součet jejich přepočtených stavů, jelikož někteří zaměstnanci ve školách nepracují na plné úvazky, tudíž by informace byly nepřesné.⁶⁵

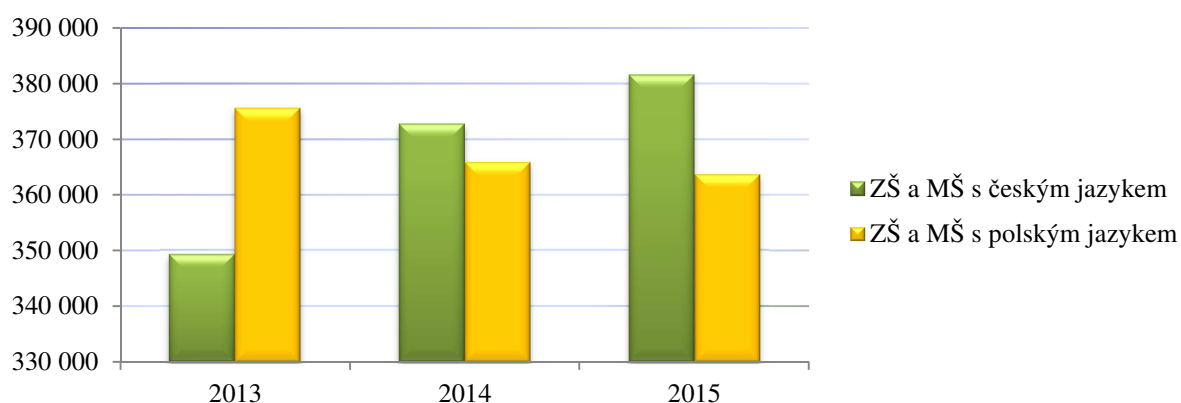
Tab. 3.29 Přehled celkových dotací z KÚ na 1 pracovníka za období 2013 – 2015 (v Kč)

Rok / Položka	ZŠ a MŠ s českým jazykem			ZŠ a MŠ s polským jazykem		
	Částka (KÚ)	Celkový počet PNP	Průměr na 1 PNP	Částka (KÚ)	Celkový počet PNP	Průměr na 1 PNP
2013	5 480 000,00	15,69	349 267,05	3 850 000,00	10,25	375 609,76
2014	5 946 306,00	15,95	372 809,15	3 750 433,00	10,25	365 895,90
2015	6 098 307,00	15,98	381 621,21	3 706 348,00	10,19	363 724,04
Celkem	17 524 613,00	47,62	368 009,51	11 306 781,00	30,69	368 419,06

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Z této provedené analýzy je patrné, že průměrné roční náklady na jednoho pedagogického a nepedagogického pracovníka jsou téměř shodné a pohybují se kolem 368 000 Kč, v případě polské školy je tato částka vyšší pouze o 409,55 Kč. Zajímavým faktem je, že dotace z MSK na přímé náklady na vzdělávání mají u české školy rostoucí tendenci a v případě polské školy klesající tendenci. U české školy došlo za sledované období k nárůstu o 8,5 % a u polské školy naopak k poklesu o 3,2 % při téměř neměnném součtu přepočtených stavů zaměstnanců. Tento stav je také zaznamenán v níže uvedeném grafu 3.7.

Graf 3.7 Přehled celkových dotací z KÚ na 1 pracovníka za období 2013 – 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁶⁵ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015 a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

V poslední části diplomové práce byla provedena analýza zaměřená na porovnání dotací získaných z Moravskoslezského kraje na přímé náklady na vzdělávání přepočtené však nikoliv na zaměstnance škol, ale na jedno dítě/žáka základní a mateřské školy (tab. 3.30). I v tomto případě, jako z porovnání průměrných ročních celkových nákladů školy na jedno dítě/žáka, jsou náklady znatelně vyšší u polské školy. V případě celkových průměrných ročních nákladů na jedno dítě/žáka byly náklady nižší o 36 % u české školy a v tomto případě, tedy v případě dotací z MSK, které však tvoří výraznou část výnosů školy, jsou náklady nižší o 30,5 %.⁶⁶

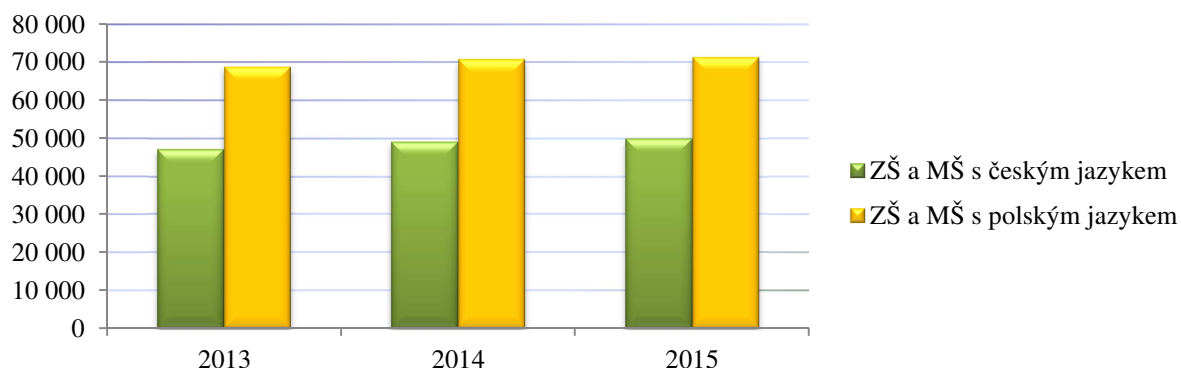
Tab. 3.30 Přehled celkových dotací z KÚ na 1 dítě/žáka za období 2013 – 2015 (v Kč)

Rok / Položka	ZŠ a MŠ s českým jazykem			ZŠ a MŠ s polským jazykem		
	Částka (KÚ)	Celkový počet dětí/žáků	Průměr na 1 dítě/žáka	Částka (KÚ)	Celkový počet dětí/žáků	Průměr na 1 dítě/žáka
2013	5 480 000,00	116	47 241,38	3 850 000,00	56	68 750,00
2014	5 946 306,00	121	49 143,02	3 750 433,00	53	70 762,89
2015	6 098 307,00	122	49 986,12	3 706 348,00	52	71 275,92
Celkem	17 524 613,00	359	48 815,08	11 306 781,00	161	70 228,45

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

Tento rozdíl je také zaznamenán v grafu 3.8, který nám znatelně zobrazuje vyšší náklady dětí/žáků mateřské a základní školy s polským vyučovacím jazykem než v případě druhé školy.

Graf 3.8 Přehled celkových dotací z KÚ na 1 dítě/žáka za období 2013 – 2015 (v Kč)

Zdroj: Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015, vlastní zpracování.

⁶⁶ Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015 a ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015

Z provedeného hodnocení analýzy lze konstatovat, že obě příspěvkové organizace zřizované obcí vykonávající činnost škol hospodařily se svěřenými finančními prostředky hospodárně. Organizace ve sledovaném období využívaly získané finanční zdroje v maximální výši, a tudíž nebyly předmětem vrácení. V prvním roce obou příspěvkových organizací se však nestihl využít příspěvek zřizovatele, který se ponechal na účtu výnosy příštích období a v dalším roce byl přednostně zúčtován podle skutečných nákladů tento příspěvek na provoz z minulého roku.

Největší položkou v případě obou škol je vynaložení prostředků na platy, OON, odvody, FKSP apod., tedy přímé náklady na vzdělávání, které tvoří výraznou část celkových nákladů (v rozmezí 70 – 80 %). Z průměrného zobrazení těchto nákladů na jednoho pedagogického a nepedagogického pracovníka bylo zjištěno, že průměrné náklady obou škol jsou téměř shodné. Zbylé prostředky hrazené zejména z rozpočtu zřizovatele škola potřebuje na nezbytný provoz školy, placení poplatků za energie, odpady, jiné služby, nutné opravy, rekonstrukce apod. I přesto, že se z provedené analýzy zjistilo, že česká škola má téměř dvojnásobný počet dětí/žáků ve srovnání s polskou školou, má česká škola v průměru náklady na jedno dítě/žáka nižší o 36 % než polská škola. Polská škola má nižší počet dětí/žáků, tím se však některé náklady adekvátně nesníží. Toho si je zřejmě vědom i Krajský úřad Moravskoslezského kraje, který dotace v rámci kraje příspěvkovým organizacím poskytuje a i přesto, že je provozování mateřské a základní školy s polským vyučovacím jazykem znatelně finančně náročnější, než v případě druhé příspěvkové organizace ve stejné obci, se snaží tuto národnostní menšinu i nadále finančně podporovat.

Dle vyjádření ředitele základní a mateřské školy s polským vyučovacím jazykem jsou vyšší náklady u poskytování vzdělávání pro národnostní menšiny zdůvodňovány u nejvyšších státních orgánů následovným způsobem: žáci polské školy musí dosahovat stejných výstupů jako ostatní žáci, ale hodinová dotace některých předmětů i možnosti využití disponibilních hodin je omezena, dále je v normativě zohledněna také náročnost výuky ve spojených ročnících a nemalé finanční prostředky stojí také výroba vlastních učebních pomůcek, které jsou v České republice v polském jazyce velmi špatně dostupné, jelikož učebnice v polském jazyce žádné vydavatelství nechce tisknout, neboť to je pro ně neekonomické. Základní a mateřská škola s polským vyučovacím jazykem dostává tedy vyšší normativy na žáka i dítě z důvodu náročnější práce a aktivity učitele a podmínek v polské škole.

4. Návrhy a doporučení k zefektivnění financování školství v obci

Obě příspěvkové organizace vykonávající činnost škol, které zřizuje obec, mají v souhrnu dostatek finančních prostředků nutných k provozování své činnosti. I přesto ale budou v následující kapitole popsána doporučení, kterými by tyto příspěvkové organizace mohly zvýšit své ekonomické možnosti, a to prostřednictvím doplňkových činností, kterými může škola získat další finanční prostředky na potřebné investice a rekonstrukce v budoucnosti.

V dnešní době má již většina základních škol počítačové učebny. Tyto učebny by škola mohla využívat k pořádání počítačových kurzů pro občany v odpoledních či večerních hodinách, kteří chtějí doplnit svoji kvalifikaci. Znalost počítačů je totiž dnes již nezbytnou součástí jak pro pracovní, tak také pro soukromý život. V případě polské školy, která má ve svých prostorách tělocvičnu, by se dala využít k pronájmu také tato tělocvična, která by se pronajímala místním občanům či sportovním organizacím. Další možností by také mohlo být pořádání každoročních plesů či jiný druh zábavních akcí pro veřejnost za určité vstupné.

Zároveň by tyto příspěvkové organizace mohly nabízet výuku cizích jazyků pro veřejnost, jelikož poptávka po těchto kurzech je stále dosti velká. Kurzů by se mohly účastnit jak děti, tak i dospělé osoby. Školy jsou dostupné pouze pro žáky prvního stupně, tudíž v případě zájmu by bylo možné nabízet kurzy i pro děti, které dané školy nenavštěvují a mají zájem zlepšit své nedostatky v oblasti cizích jazyků. Popř. by škola mohla vést výuku na určitý druh hudebního nástroje, pokud se tomuto oboru někdo na škole věnuje či vést jakýkoliv jiný odborný kurz, pokud to je v možnostech školy. Možností může být také pořádání určitých rekvalifikačních kurzů ve spolupráci s úřadem práce.

Dalším z návrhů, jak ušetřit a získat další volné finanční prostředky, je zajisté snížení spotřeby energií celkovým zateplením školy. Toto opatření již ve škole však proběhlo zřizovatelem minulý rok a z údajů ve výročních zprávách je zřetelné, že škola tímto krokem ušetřila značné finanční prostředky, které může využít v jiných potřebných oblastech.

Zároveň by se příspěvkové organizace mohly pokusit nalézt co nejvýhodnějšího smluvního partnera v poskytování internetu, telefonního připojení, počítačové obsluhy apod. Věřím, že školy tuto oblast nijak nepodceňují, ale v dnešní době se na trhu neustále vyskytují noví dodavatelé s výhodnějšími nabídky, proto je určitě v zájmu školy tento trh neustále hlídat

a kontrolovat, zda aktuálně nabízené podmínky škol jsou stále ty nejvýhodnější. Obě školy nedávno např. změnily poskytovatele bankovních služeb, jelikož se jim vyskytla možnost vedení bankovního účtu bez poplatku.

V neposlední řadě můžou také školy využít školní jídelny a možnost vaření obědu pro cizí strávníky, buď pro občany obce Hrádek či pro zaměstnance různých firem působících v této obci či její bezprostřední blízkosti. V aktuální době probíhá v blízkosti obce Hrádek již dlouho očekávaná výstavba silnice I/11 směrem na Slovensko. Školy by tedy mohly využít aktuální situace a zvážit možnost nabízet vaření obědů také pro dělníky pracující nedaleko na výstavbě tohoto dopravního spojení.

Další možností ohledně vylepšení finanční situace těchto škol je získávání finančních prostředků prostřednictvím sponzorských darů či využívat různé dotační programy především prostřednictvím Evropské unie. Obě školy však v této oblasti nezhálí a jistě dělají maximum. Každoročně získávají sponzorský dar prostřednictvím rezervního fondu a zároveň za poslední tři roky také využily určité dotační programy. Obě školy se zúčastnily operačního programu EU Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách, kdy česká základní škola získala dotaci ve výši 568 946 Kč a polská základní škola ve výši 370 218 Kč. Česká základní škola dále využila dotace Jablunkovsko (49 000 Kč) a polská základní škola využila dotace Konzulátu Polské republiky ve výši 80 000 Kč a projektu Výzva č. 56 – Čteme s úsměvem prostřednictvím operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, kdy získala částku 415 945 Kč.

Realizace některého z výše uvedených návrhů by znamenala určitý přínos v rozpočtu příspěvkové organizace, které by školy mohly využít v jiných potřebných oblastech, např. v dalších nezbytných rekonstrukcích či opravách určitých částí budov, k nákupu modernějších učebních pomůcek, k nákupu nábytku nebo k poskytnutí většího množství zájezdů či výletů s dětmi. Z výše uvedených doporučení je však patrné, že obě příspěvkové organizace tuto oblast nepodceňují a snaží se získat další finanční prostředky prostřednictvím doplňkových činností, pokud to je v jejích možnostech.

5. Závěr

Tato diplomová práce se zaměřila na hospodaření dvou příspěvkových organizací vykonávajících činnost škol, které jsou zřízené územně samosprávným celkem, a to obcí Hrádek ve Slezsku, která má největší procentuální zastoupení polské menšiny ze všech obcí České republiky, což představuje téměř jednu třetinu obyvatel. Cílem práce bylo porovnat hospodaření příspěvkových organizací, a to konkrétně Základní školy a Mateřské školy Hrádek 144 a Základní školy s polským vyučovacím jazykem a Mateřské školy s polským vyučovacím jazykem, na základě provedené analýzy za období 2013 až 2015 a navrhnout určitá doporučení, která by mohla vést k případnému vylepšení ekonomické situace škol v budoucnosti. Diplomová práce byla rozdělena do pěti hlavních kapitol, včetně úvodu a závěru.

Druhá kapitola je zaměřena na vzdělávací systém a zásady financování základního školství v České republice z teoretického hlediska. Obsahuje právo na vzdělávání občanů a povinnosti státu, vysvětlení rozdílu mezi pojmy vzdělávání a vzdělání, představení legislativních norem platných nejen v oblasti regionálního školství, dále se věnuje jak aktuální strategii v oblasti vzdělávání, tak také jejímu předchůdci, tzv. Bílé knize. Zároveň je popsána vzdělávací soustava v naší republice, do níž patří školy a školská zařízení, uvedení jsou také zřizovatelé škol a zmíněny jsou celkové veřejné výdaje na školství v ČR, které představovaly 4,2 % HDP v roce 2014. V neposlední řadě je také zmíněna struktura škol a školských zařízení a jejich právní formy, mezi něž patří příspěvková organizace územních samosprávných celků.

Jelikož je diplomová práce zaměřena na hospodaření základních a mateřských škol, je v druhé kapitole věnována určitá část bližší charakteristice základního a předškolního školství a jejímu financování. V závěru této kapitoly je zmíněno zároveň polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji.

Další dvě kapitoly jsou věnované praktické části, která je v případě třetí kapitoly zaměřena na provedení analýzy celkového hospodaření základních a mateřských škol za časový úsek 2013 až 2013 a jejímu následnému zhodnocení. Každá organizace byla analyzována zvlášť za zvolené časové období. Prvně byla zmíněna základní charakteristika příspěvkových organizací a poté sledovány zvlášť její celkové výnosy a náklady. U této analýzy byla také popsána doplňková činnost, která je prováděna v případě základní a

mateřské školy s polským vyučovacím jazykem. Čtvrtá kapitola je pak věnována navrženým doporučením k efektivnějšímu fungování škol v budoucnosti.

Ke zhodnocení hospodaření byly v těchto kapitolách shrnuty a porovnány celkové výnosy a náklady za již zmiňované tříleté období a zobrazen výsledek hospodaření. Pro vymezení teoretické části byla použita metoda deskripce a pro srovnání hospodaření byla použita metoda komparace.

Celkové náklady a výnosy analyzovaných příspěvkových organizací mají spíše klesající tendenci (s výjimkou české školy v roce 2014). Z provedené analýzy výnosů je patrné, že příjmy z dotací pohybující se v rozmezí 80 až 90 % tvoří výraznou část výnosů. Ostatní výnosy jsou tvořeny především příjmy ze stravného a školného. Dotace jsou poskytovány především z Moravskoslezského kraje a dále z rozpočtu zřizovatele. Obě školy také získaly nemalé finanční prostředky prostřednictvím různých dotačních programů, především z fondů Evropské unie na operační program Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách. Polská základní škola byla navíc ještě úspěšná v získání nemalé dotace v operačním programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Největší nákladovou položkou jsou u obou organizací mzdové náklady zahrnující zákonné a sociální pojištění, jelikož na celkových nákladech se podílejí přibližně 70 až 80 %. Obě příspěvkové organizace využily ve sledovaném období získané finanční prostředky v maximální výši, pouze v prvním roce sledovaného období se dotace od zřizovatele snížila o nepoužitý příspěvek. Tento nespotřebovaný příspěvek se však ponechal na účtu 384 představující výnosy příštích období a v dalším roce byl pak přednostně zúčtován.

V této kapitole se zároveň potvrdily stanovené hypotézy, kterými byly, že příspěvkové organizace nakládají ve sledovaném období se svěřenými finančními prostředky hospodárně a že příspěvkové organizace hospodaří ve sledovaném období s kladným, popřípadě nulovým hospodářským výsledkem.

Dále došlo ke zhodnocení výsledků analýzy prostřednictvím porovnání celkových výnosů a nákladů a zobrazení hospodářských výsledků za námi sledované období. U obou příspěvkových organizací byl vždy výsledkem nulový hospodářský výsledek v případě hlavní činnosti. Polská základní a mateřská škola se věnuje také doplňkové činnosti prostřednictvím vydávání obědů cizím strávníkům a z této evidované činnosti v posledním roce 2015 příspěvková organizace dosáhla zisku ve výši 6 256,- Kč, který pak použila ve prospěch hlavní činnosti školy. Z provedené analýzy bylo dále zjištěno, že příspěvková organizace

prováděla tuto doplňkovou činnost také v předchozích dvou letech, ale původní zaměstnankyně ekonomického úseku školy ji vedla souhrnně s hlavní činností, tedy z dodaných výročních zpráv není možné zjistit výsledný hospodářský výsledek.

Zároveň byly v této kapitole provedeny propočty celkových či jen částečných finančních prostředků a tyto sumy byly zprůměrovány na jednoho zaměstnance či jedno dítě/žáka dané školy. V případě, kdy se porovnaly průměrné náklady přijaté z dotací ze státního rozpočtu na přepočtený stav zaměstnanců, nebyly zjištěny mezi školami výrazné rozdíly. V obou případech se průměrně vynaložená roční částka na jednoho zaměstnance pohybovala okolo 368 000 Kč. V případě, kdy se však dostupné finanční prostředky získané celkově ze všech dostupných zdrojů nebo dostupné pouze ze státního rozpočtu zprůměrovaly za sledované období na jedno dítě/žáka mateřské a základní školy, byly již patrné výrazné rozdíly. Z celkově dostupných finančních zdrojů má česká škola s porovnání s polskou školou náklady nižší o 36 % na jedno dítě/žáka a v případě dotací ze státního rozpočtu jsou tyto finance nižší o 30,5 %. Z provedeného srovnání se jedná u škol nacházejících se ve stejné obci o velmi výrazný rozdíl, kdy je zřetelné, že Krajský úřad Moravskoslezského kraje se i přes značně nákladovější financování snaží podporovat provoz této školy a tím podporovat výuku polské národnostní menšiny v našem kraji.

I přesto, že analýzou hospodaření příspěvkových organizací během sledovaných tří let bylo zjištěno, že financování těchto organizací je vyhovující a dostačující a školy mají dostatek finančních prostředků k pokrytí svých nákladů, bylo navrženo ve čtvrté kapitole několik doporučení k zlepšení finanční situace škol v budoucnosti, mezi něž patří např. využití počítačových učeben k pořádání počítačových kurzů, pronájem tělocvičny, výuka cizích jazyků či jiných zájmových činností, využití školní jídelny pro vaření jídel cizím strávníkům, např. aktuálně pro dělníky pracující u obce Hrádek na výstavbě nového silničního spojení na Slovensko či v dalším získávání finančních prostředků z různých dotačních programů především prostřednictvím fondů Evropské unie a zvyšování iniciativy např. v získávání sponzorských darů.

Z daných rozborů lze v závěru této diplomové práce konstatovat, že obě školy naznačují kvalitní využití svěřených finančních prostředků.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- [1] HALÁSEK, D., LENERT, D. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. EKF-VŠB TU Ostrava, 2008, 238 s. (učební opora).
- [2] MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. aktualiz. vydání Olomouc: ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8.
- [3] MERLIČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ R. *Neziskové organizace*. 12. aktualiz. vydání. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.
- [4] PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- [5] REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vydání Praha: Ekopress, s. r. o., 2010. 310 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
- [6] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, s. r. o., 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
- [7] VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2013*. 5. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 919 s. ISBN 978-80-7263-760-7.

Internetové zdroje

- [8] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Krajská ročenka školství 2010*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/36121/>
- [9] MINISTERSTVO FINANCÍ. *Legislativa. Vyhláška č. 353/2015 Sb.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2015/vyhlaska-c-353-2015-sb-23410>
- [10] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Strategie vzdělávací politiky do roku 2020* [Online], [cit. 2016-02-10]. Dostupné z [www: http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020](http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020)

- [11] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. MŠMT: *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/36121/>
- [12] MORAVERSKOSLEZSKÝ KRAJ. MSK: *Polské národnostní školství v Moravskoslezském kraji*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://www.msk.cz/skolstvi/polske_skolstvi.html
- [13] NEJ ŠKOLKY. *Typy mateřských školek* [online]. 2016 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.nejskolky.cz/typy-skolek/>
- [14] OBEC HRÁDEK. *Současnost* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z: <http://www.obechradek.cz/moje-obec/soucasnost/>
- [15] TÝDENÍK UČITELSKÉ NOVINY. *Analýza současného systému financování 2010 MŠMT* [online]. 2016 [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010

Interní materiály příspěvkových organizací

- [16] Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2013
- [17] Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2014
- [18] Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek 2015
- [19] Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013
- [20] Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2014
- [21] Příloha k účetní závěrce ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2015
- [22] Výroční zprávy hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2013 – 2015
- [23] Výroční zprávy o hospodaření ZŠ a MŠ Hrádek 2013 – 2015
- [24] Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek 2012 – 2015
- [25] Výroční zprávy ZŠ a MŠ Hrádek s polským vyučovacím jazykem 2012 – 2015

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DDHM	Drobný dlouhodobý hmotný majetek
DDNM	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FS	Fyzický stav zaměstnanců
HDP	Hrubý domácí produkt
Kč	Koruna česká
Km	Kilometr
KÚ	Krajský úřad
KZÚV	Krajské zařízení ústavní výchovy
LZPS	Listina základních práv a svobod
MP	Mzdové prostředky
MSK	Moravskoslezský kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	Přímé neinvestiční výdaje
ONIV	Odvody na ostatní neinvestiční výdaje
OON	Ostatní osobní náklady
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky
OPVK	Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost
PN	Pracovní neschopnost
PNP	Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci
PR	Polská republika
PS	Přepočtený stav zaměstnanců
SR	Státní rozpočet
ŠD	Školní družina
ŠJ	Školní jídelna

ÚSC	Územní samosprávný celek
ÚZ	Účelový znak rozvojového programu
ZŠ	Základní škola

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. dubna 2016

.....
Bc. Ingrid Kamenská